

Financováno z fondů EU. Vyjádřené názory a názory jsou výhradně názory autora nebo autorů a nemusí nutně odrážet názory a názory Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za ně nenesou odpovědnost.

Výzkumná zpráva v rámci projektu: "Neslyšící mají hlas"

Obsah:

- Popis projektu
- Metodika vlastního výzkumu
- Průběh lekce – podmínky testování
- Hodnocení užitečnosti vyvinutých vzdělávacích nástrojů při utváření podnikatelského přístupu osob se sluchovým postižením ve světle vlastního výzkumu
- Shrnutí a doporučení

Popis projektu

Cílem projektu bylo vytvořit edukační stavebnice debatní metodou připravené tak, aby odpovídaly specifčnosti vzdělávání neslyšících, studentů s narušenou jazykovou komunikací, ale i afatiků, mládeže s poruchami sluchového zpracování a s centrálním ztráta sluchu. Vyvinuté materiály mají za cíl vyrovnat příležitosti formováním postojů otevřených světu a společnosti. Vyvinuté materiály mají eliminovat bariéry a zaostalost a zároveň silně stimulovat vynalézavost, aktivitu, nasazení, vynalézavost a kreativitu lidí se sluchovým postižením. Cílové skupiny, pro které byly výukové materiály navrženy, jsou děti a mladí lidé na úrovni výuky ISCED 3 v Polsku, České republice a na Slovensku.

V rámci projektu bylo vytvořeno 30 „balíčků“, které se skládají z krátkého filmu přibližujícího předmět debaty, osnovy lekce, souboru otázek pro studenty a obecných doporučení pro učitele ohledně vedení debat mezi mládeží se sluchovým postižením, ve třech jazykových verzích: polské, české a slovenské. Témata vypracovaných materiálů a debat jsou:

- Volný přístup ke střelným zbraním
- Práce na plný úvazek nebo OSVČ
- Telefony v hodinách a ve vzdělávání – zákaz nebo používání
- Měl by být vzdělávací systém flexibilnější – měli bychom si vybrat, co se chceme naučit?
- Graffiti – vandalismus nebo umění?
- Stavíme z fondů EU – pumptrack nebo ptačí krmítka v městském prostoru / Participativní rozpočet

- Mají-li být falešné zprávy trestné – klamou média veřejnost
- Moje vášně – zajímejte ostatní o svou vášně
- Vyplatí se investovat a hrát na akciovém trhu?
- Měli by mít mladí lidé do 18 let své zástupce v parlamentu?
- Stát se politikem – stojí to za to? Politika a sociální angažovanost
- Je možné žít bez mobilního telefonu?
- Dělalí z nás média hlupáky (média 4. síla), využívají nebo se jim vyhýbají?
- Měli bychom investovat do rozvoje průmyslu nebo kultury?
- Jsou mladí lidé tolerantní?
- Jsou věda a vzdělání v životě užitečné?
- Internet jako faktor podporující vzdělání nebo zloděj času?
- Vyplatí se trávit čas a pracovat v organizacích třetího sektoru?
- Počítačová hra nebo venkovní aktivita?
- Je kontrola a dohled nad lidmi nutností?
- Má cenu se zapojovat do činnosti studentské samosprávy

Je lepší se dívat nebo sportovat? Co ti dělá větší radost?

Vyplatí se adoptovat zvíře z útulku?

- Měl by být věk odchodu do důchodu pro muže a ženy společný nebo oddělený?
- Měly by se ve školách nosit školní uniformy?
- Bankovní vklady jsou jistou investicí – potřebujete se naučit finance
- Měla by být v Polsku jaderná elektrárna? Obnovitelná energie a změna klimatu
- Znamená stáří osamělost a sociální vyloučení?
- Máme platit za návštěvy lékaře, nebo by měl být přístup ke zdravotním službám bezplatný?
- Měl by se snížit věk povinné školní docházky?

V rámci obecných doporučení pro učitele k realizaci besed s mládeží se sluchovým postižením bylo vysvětleno, co to debaty jsou a jaké jsou předpoklady pro využití této metody ve vzdělávání. Mimo jiné, klíčové fáze práce s debataní metodou. Na základě vybrané vědecké a odborné literatury byly naznačeny kompetence studentů, které lze utvářet v rámci práce s debataní metodou. V rámci materiálů pro učitele jsou uvedeny typy debat spolu s implementačními poznámkami. Po A. Sniderovi a M. Schnurerovi bylo učitelům poukázáno na to, že při formování průběhu debaty ve škole by měl být uplatňován flexibilní přístup, který by měl být přizpůsoben vzdělávacím potřebám, didaktickým cílům, časovým a organizačním možnostem nebo plánu hodin. Bylo zdůrazněno, že v rámci projektu si učitel na základě vlastní intuice, znalostí a

zkušeností může zvolit libovolnou formu vedení debaty a modifikovat její předpoklady. V rámci materiálů byly charakterizovány tyto typy debat: kulatý stůl, veřejné fórum, spontánní argumentace, debata pro a proti, Oxfordská debata, panelová debata, plenární diskuse, akvárium, bodovaná debata, Sokratovská diskuse.

Vlastní metodika výzkumu

Účelem výzkumu, včetně testování vyvinutých materiálů, je zjistit efektivitu využití debatní metody ve výuce studentů se sluchovým postižením a neslyšících. Shromážděný empirický materiál byl použit jak pro výzkumné účely, tak pro vylepšení testovaných materiálů.

Projekt předpokládal, že vyvinuté materiály budou testovány ve speciálních školách nebo integračních zařízeních. Testování probíhalo na střední škole Valašské Meziříčí v České republice, internátu Pavla Sabadoše v Prešově na Slovensku a ve Speciálním výchovném a vzdělávacím centru pro neslyšící Janusze Korczaka v Krakově.

V rámci testovacího procesu bylo uspořádáno 30 debat v Polsku a po 15 na Slovensku a v České republice. V rámci průzkumů provedených mezi studenty bylo shromážděno celkem 102 dotazníků, z nichž 95 bylo správně vyplněno (63 v Polsku a 16 po 16 v Čece a na Slovensku). Třídy, ve kterých byly vyvinuté materiály testovány, zahrnovaly nedoslýchavé, sluchově postižené a neslyšící mládež. Rozdělení studentů podle stupně sluchového postižení uvádí graf 1.

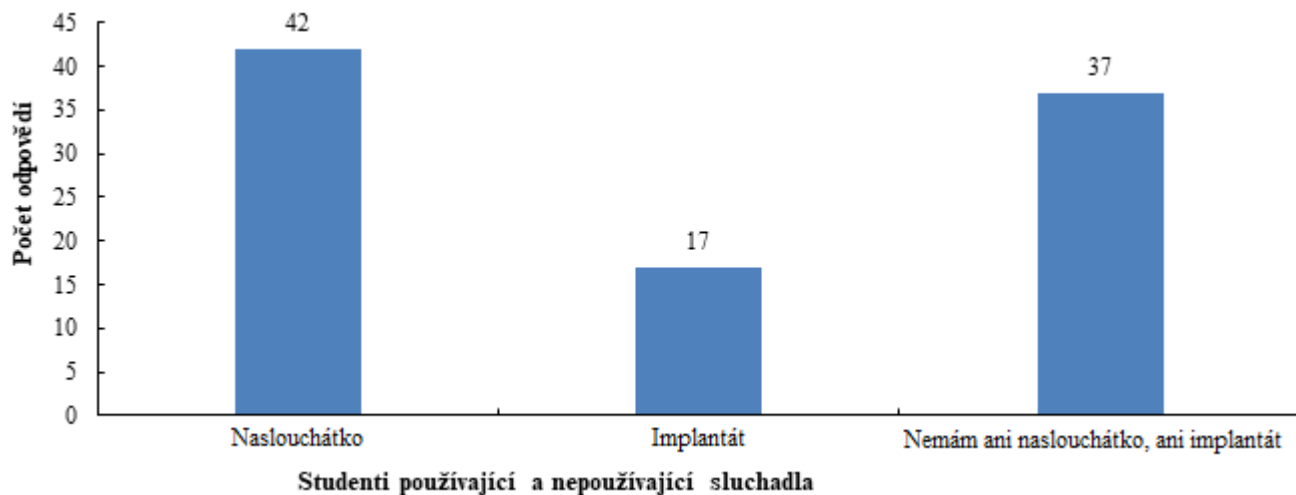
Graf 1. Prohlášení studentů o stupni sluchového postižení (N=95)

Zdroj: vlastní výzkum.

Mezi studenty účastnicími se debat mělo 42 osob sluchadlo, 17 respondentů kochleární implantát a 37 osob nemělo sluchadlo ani implantát.

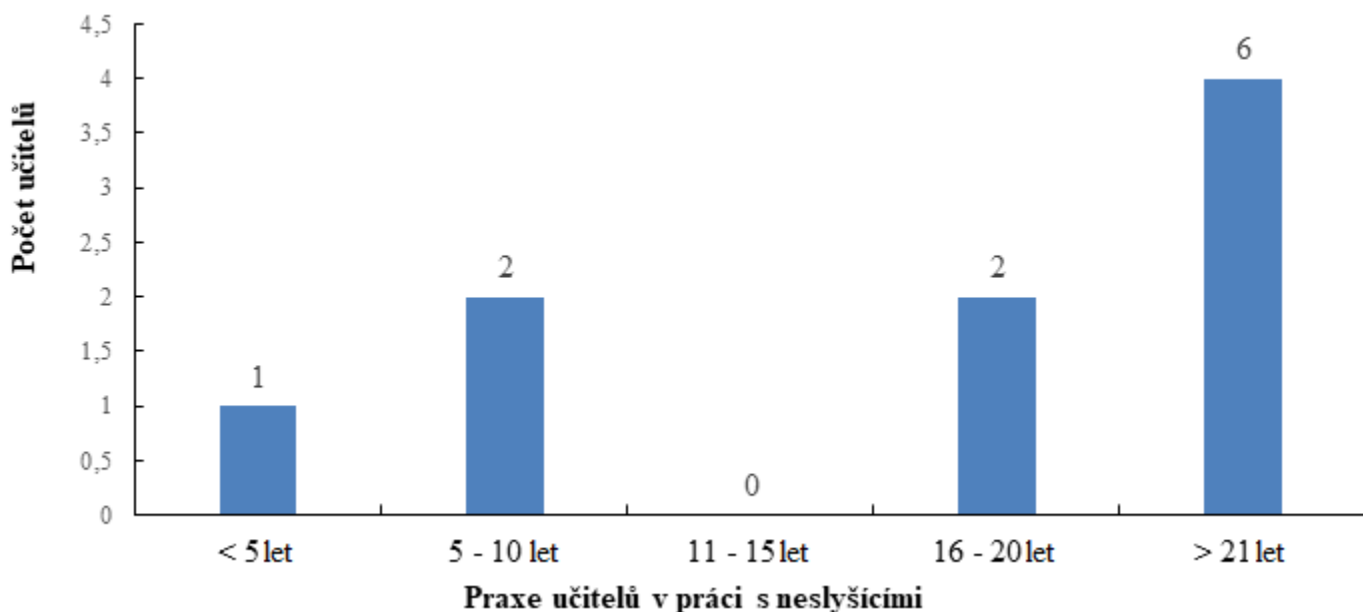
Graf 2. Používání zařízení podporujících sluch u zkoumaných studentů (N=95)

Zdroj: vlastní výzkum.

Za testování vytvořených didaktických materiálů odpovídalo 10 učitelů různého věku. Při rozdělení učitelů podle doby výuky s neslyšícími studenty je třeba uvést, že 5 z nich bylo v tomto oboru velmi zkušených, jejich odborná činnost byla přes 21 let. Další dva lidi lze také považovat za velmi zkušené v práci s neslyšícími. Také dva z respondentů měli pedagogickou praxi v rozmezí 5 až 10 let. Pouze jeden učitel testující metodu měl méně než 5 let zkušeností s prací s neslyšícími. Rozdělení pedagogů, kteří vedli debaty, podle jejich seniorského věku je uvedeno v grafu 3.

Graf 3. Výukové zkušenosti s neslyšícími studenty učitelů odpovědných za testování vyvinutých materiálů (N=10)

Zdroj: vlastní výzkum.

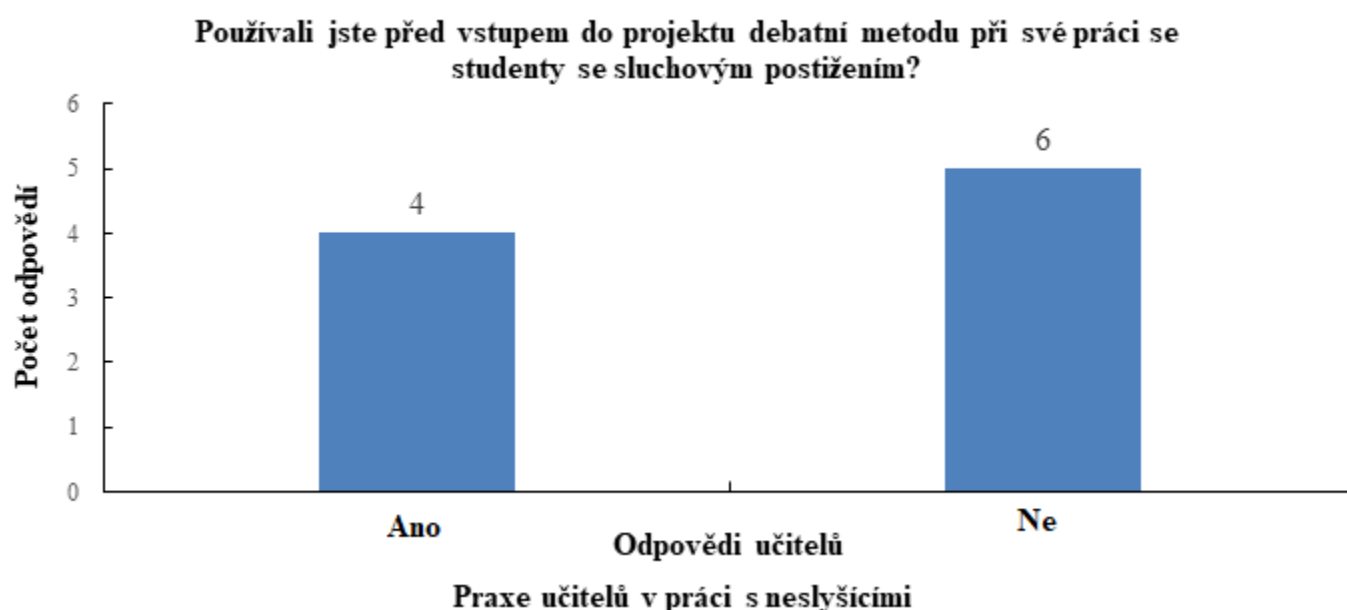
Většina učitelů, kteří testovali debatní metodu, byla různorodá, pokud jde o předměty, které učili. Dva učitelé vedli hodiny tělesné výchovy, ostatní se lišili v předmětech, které učili, byli to:

- hlavní učitel,

- školní psycholog, pedagog zodpovědný za revalidaci,
- lektor angličtiny a češtiny,
- učitel matematiky a informatiky
- logoped a lektor českého a ruského jazyka a výchovy pro rodinný život,
- učitel matematiky, chemie, informatiky slovenského jazyka a společenských věd,
- učitel slovenského jazyka, literatury, dějepisu a komunikace.

Před zapojením do projektu využívala při práci s neslyšícími studenty metodu debaty necelá polovina respondentů, rozložení učitelů v tomto ohledu uvádí graf 4

Graf 4. Využití debatní metody v práci se studenty se sluchovým postižením před zapojením se do projektu mezi učiteli (N=10)

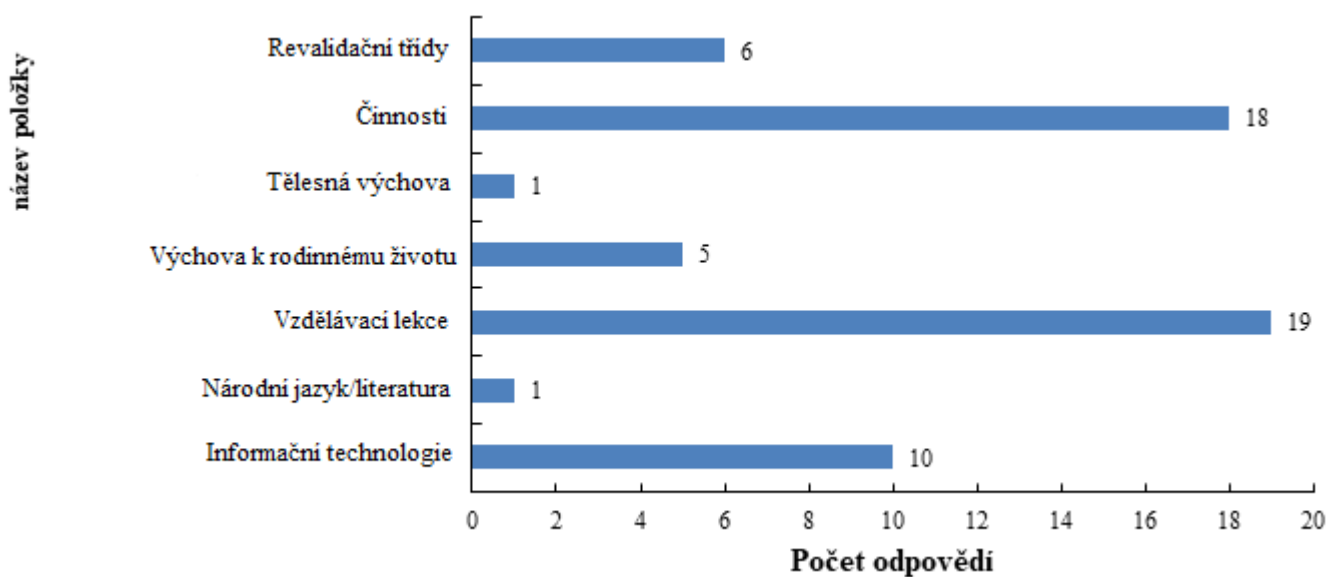
Zdroj: vlastní výzkum.

Proces testování

Učitelé testující materiály si mohli svobodně zvolit formu debaty a její průběh, čas, kdy ji mají uskutečnit, a hodinu, ve které měla být organizována. V Polsku bylo testováno všech 30 témat debat, na Slovensku a v České republice po 15 vybraných učitelích.

Vzhledem k potřebě implementace učebních osnov a specifičnosti předmětů vyučovaných učiteli bylo uspořádáno 19 besed v rámci hodin rodičovství a 18 jako doplňkové hodiny. Učitelé také prováděli testování během hodin: informatika, revalidační hodiny, výchova k rodinnému životu, národní jazyk/literatura a tělesná výchova. Podrobný rozvrh hodin, během kterých probíhaly debaty v rámci projektu, je uveden v grafu 5.

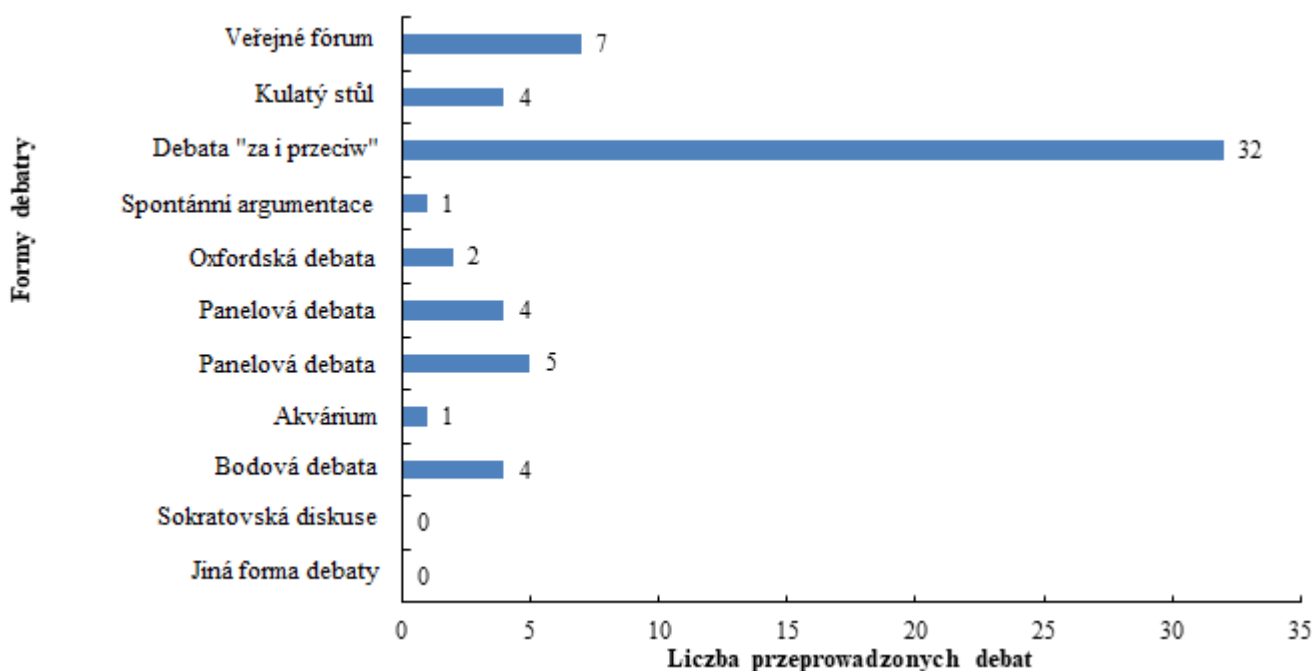
Graf 5. Třídy, během kterých byly testovány výukové materiály vyvinuté v rámci projektu (N=60)

Zdroj: vlastní výzkum.

V rámci obecných doporučení pro učitele k realizaci besed s mládeží se sluchovým postižením si učitelé nechali navrhnout k realizaci deset typů besed spolu s diskusí a vysvětlením jejich specifčnosti. V rámci testování se při znalosti podmínek skupiny mohli rozhodnout, na základě jakého typu debaty budou hodiny vést. Jednoznačně nejoblíbenější byla debata „pro a proti“, na jejímž základě bylo realizováno 32 lekcí. To může být způsobeno jednoduchostí této formy debaty a přizpůsobivostí, kterou přináší. Spočívá v rozdělení třídy na dvě skupiny charakterizované přibližnými čísly. Jeden z týmů je „pro“ druhý „proti“ tezi formulované na začátku. Téma (teze) debaty uvádí učitel včas, což umožňuje stranám připravit se na prezentaci a obhajobu vlastního postoje. Je na učiteli, zda se studenti na debatu připravují ve třídě nebo v rámci vlastní práce. V rámci tohoto typu debaty mohou být účastníci zařazeni do týmu hájícího konkrétní pozici na základě loterie, záměrného zadání nebo vlastní volby studenta. Je také možné, že studenti ve fázi přípravy na debatu nevědí, na které straně budou, a proto by měli analyzovat pozice: „pro“ a „proti“ předložené tezi. Tohoto typu debaty se může zúčastnit celá třída, kromě volitelně jmenované poroty, která rozhodne, která strana vyhraje. Je také možné omezit velikost týmů a svěřit roli hlasujícího publika méně angažovaným studentům. Pokud jsou do debatních týmů zapojeni všichni studenti, učitel by měl rozhodnout o vítězství jedné ze stran a zároveň debatu shrnout. Při této metodě může být také jmenován předseda/maršál, který bude dohlížet na průběh rozpravy, jinak by měl tuto roli plnit učitel. V debatě „pro a proti“ je ve fázi přípravy zvykem zadávat konkrétní úkoly jednotlivým studentům, například přednést argument nebo položit otázku oponentům. V průběhu této debaty se strany mohou odvolávat na svá prohlášení, klást otázky a odpovídat na ně nebo se zdržet odpovědi.

Graf 6. Typ debat, na základě kterých byly testovány výukové materiály vyvinuté v rámci projektů N=60

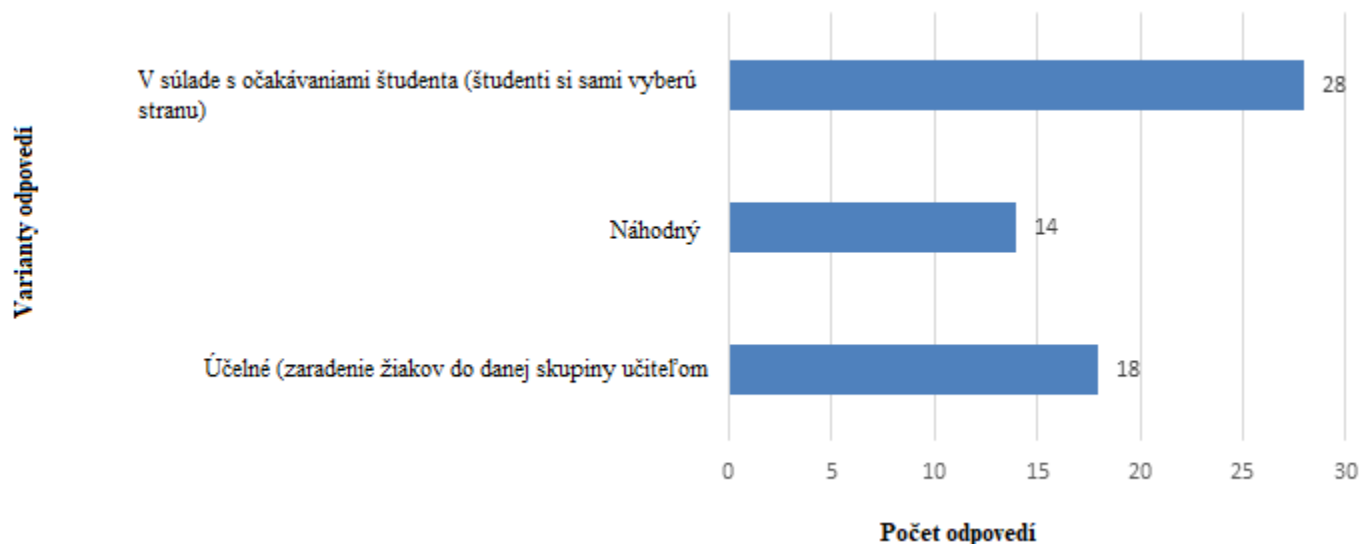
Zdroj: vlastní výzkum.

Druhou nejčastěji volenou formou debaty, na jejímž základě bylo testování realizováno, bylo veřejné fórum. Tento typ debaty napodobuje tradiční shromáždění, kde debatují pouze ti, kteří chtějí mluvit. Vedení této rozpravy vyžaduje jmenování předsedy, který bude její průběh moderovat a uvede studenty, kterým udělí slovo – navrhuje se, aby tuto roli zastával učitel. Tento typ debaty umožňuje rozdělení třídního prostoru na zastánce, neutrální a odpůrce předkládané teze. Navrhuje se, aby byly židle uspořádány do tvaru U, takže nerozhodnutí seděli naproti učitelce, přičemž ti, kdo obhajují práci, po její pravici a její oponenti po jeho levici. Během debaty si studenti mohou změnit sídlo, což má ilustrovat změnu jejich názoru na probírané téma.

V rámci testování byly také několikrát použity: diskuse pod širým nebem, panelová debata, bodovací debata a kulatý stůl. Občas učitelé vycházeli z oxfordské debatní metodologie, spontánní argumentace nebo akvária. Žádný učitel se nerozhodl vést sokratovskou diskusi. Počet uskutečněných lekcí rozdělený podle typu debaty je uveden v grafu 6.

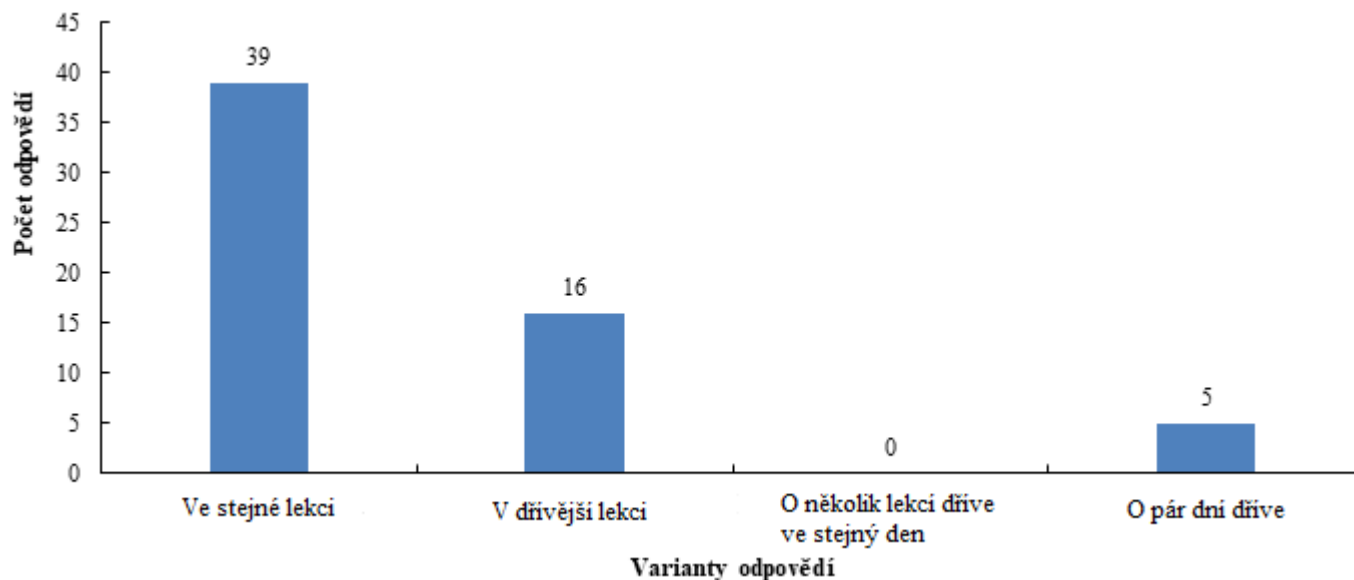
Důležitou proměnnou při realizaci lekcí založených na debatní metodě je způsob výběru studentů do skupiny zastupující konkrétní pozici. Může být v souladu s názory a preferencemi studenta, účelové – zařazení účastníka do dané skupiny učitelem na základě libovolných kritérií, nebo náhodné. V rámci testování metody byl nejčastěji využíván výběr účastníků do skupiny v souladu s očekáváním studentů, rozdělení vedených debat z hlediska způsobu výběru strany zastoupené studenty je uvedeno v Graf 7.

Graf 7. Rozdelenie uskutočnených debát z hľadiska výberu študentov na stranu debaty N=60

Typ debaty, jej téma a učebné potreby študentů jsou proměnné, které by měl učitel brát v úvahu při prezentaci tématu debaty. Je možné jej sdělit pár dní před výukou - aby studenti měli čas se připravit a seznámit se s předmětem hodiny. V ostatních případech se učitel může rozhodnout, že téma debaty přednese až v hodině, kde se má konat. V případě absolvovaných hodin byla tato forma prezentace tématu debaty dominantní. Asi tucet učitelů se rozhodl oznámit téma debaty v dřívější hodině, což pravděpodobně souviselo s časem, který studenti potřebovali na přípravu konkrétních argumentů. Témata pěti debat byla studentům sdělena o několik dní dříve (viz obrázek 8).

Graf 8. Okamžik, kdy bylo studentům představeno téma debaty N=60

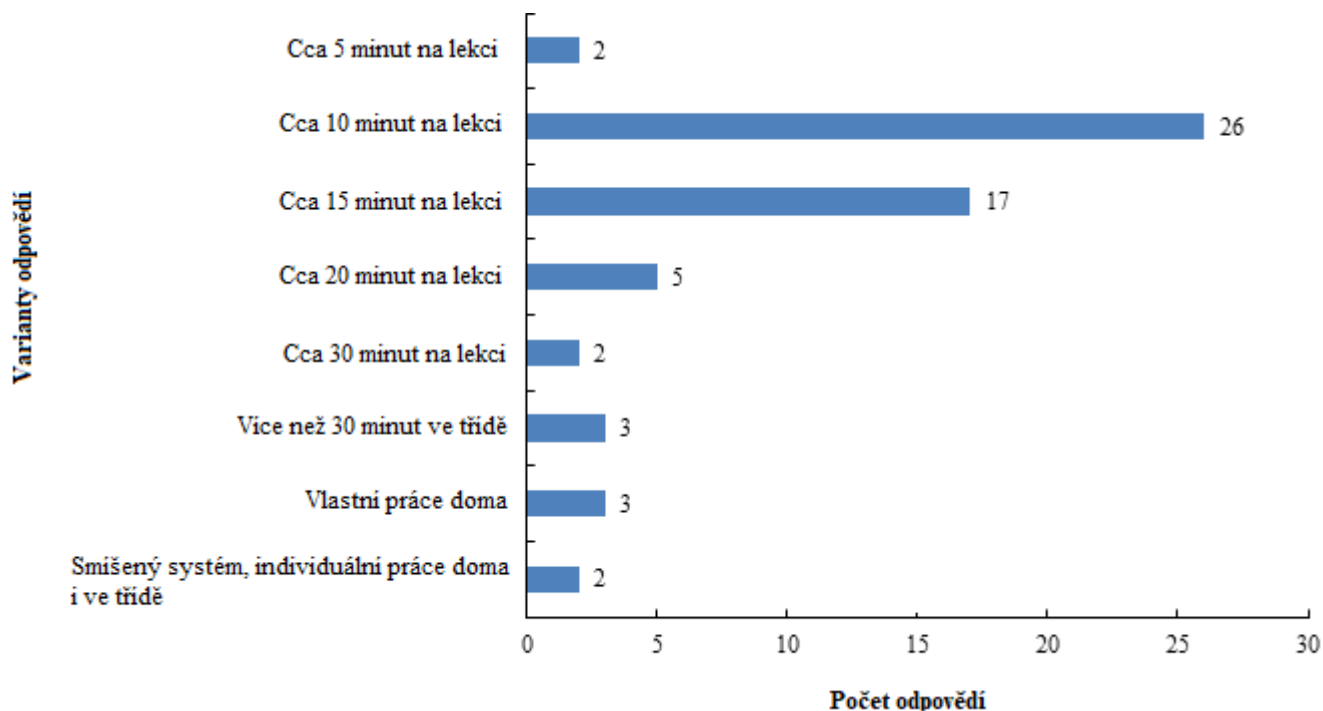

Zdroj: vlastní výzkum.

Moment, kdy bylo téma debaty představeno, určil čas, který měli studenti na přípravu. Pokud bylo téma vyhlášeno o několik dní dříve, mohl učitel očekávat, že se na něj studenti připraví sami doma (3 debaty), nebo bez ohledu na to vyčlení ve třídě více času na přípravu na zadaný úkol (2 debaty). V procesu testování měli studenti nejčastěji (26 implementací) určený čas na přípravu na debatu, tedy cca 10 minut. O něco méně často (17krát) bylo studentům umožněno připravovat se o něco déle, asi 15 minut. Delší přípravy

(nad 30 minut) probíhaly při více než jedné vyučovací hodině, i když tato možnost byla využita pouze 3x. Rozdělení vedených debat z hlediska času stráveného přípravou studentů je uvedeno v grafu 8.

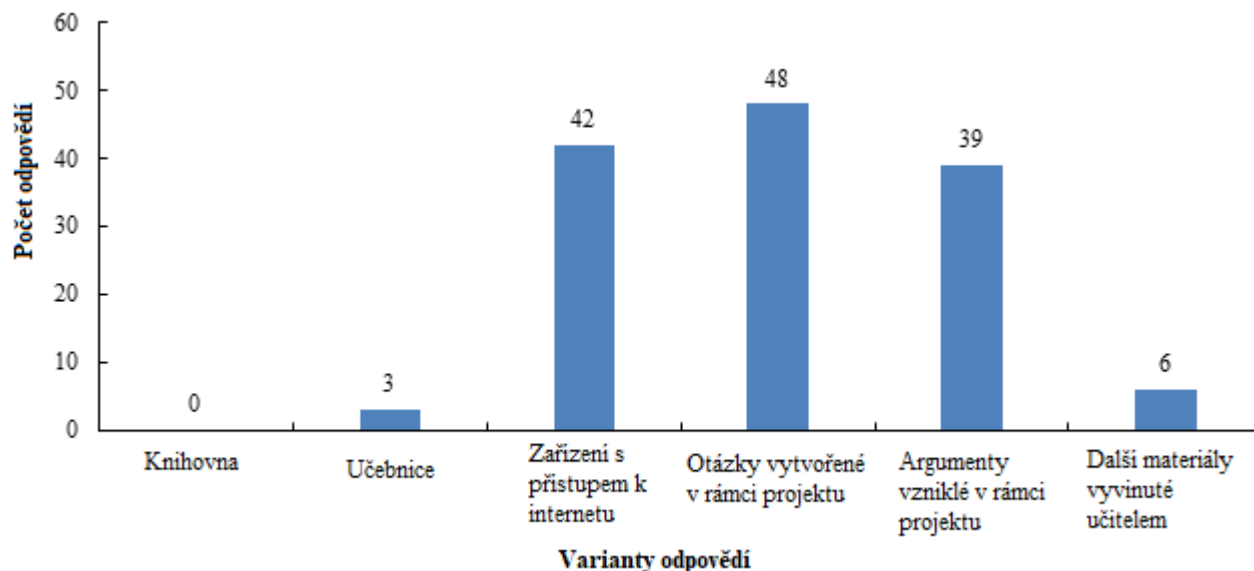
Graf 8. Místo a čas přípravy studentů na debatu

Zdroj: vlastní výzkum.

Učitelé by jim v rámci přípravy studentů na debatu mohli umožnit využívat různé zdroje. Nejčastěji (48) studenti použili vodící otázky vytvořené pro každé téma, což jim umožnilo podívat se na téma z různých úhlů pohledu. Velmi často (42x) připravující studenti využívali zařízení s přístupem na internet. O něco méně často (39krát) měli studenti také argumenty pro konkrétní pozici, vyvinuté v rámci projektu. Šestkrát učitel, který měl na starosti třídy, vytvořil další vlastní materiály, které studentům pomohly připravit se na hodiny. Prostředky, které mohli studenti využít ve fázi přípravy na debatu, ukazuje graf 9. Využití návodných otázek v hodině potvrzují i odpovědi studentů, kteří správně vyplnili dotazníky, protože naprostá většina z nich uvedla, že při přípravě na debatu použili otázky poskytnuté učitelem (viz obrázek 9)

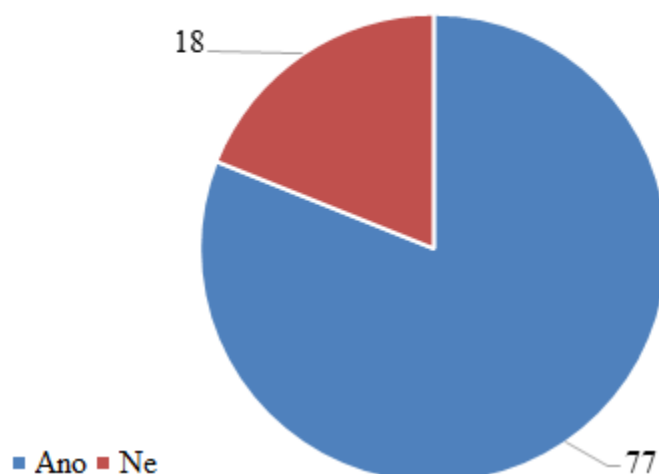
Graf 9. Zdroje, které by studenti mohli použít při přípravě na debatu N=60

Zdroj: vlastní výzkum.

Graf 10. Využití otázek vyučujících studenty v rámci přípravy na debatu

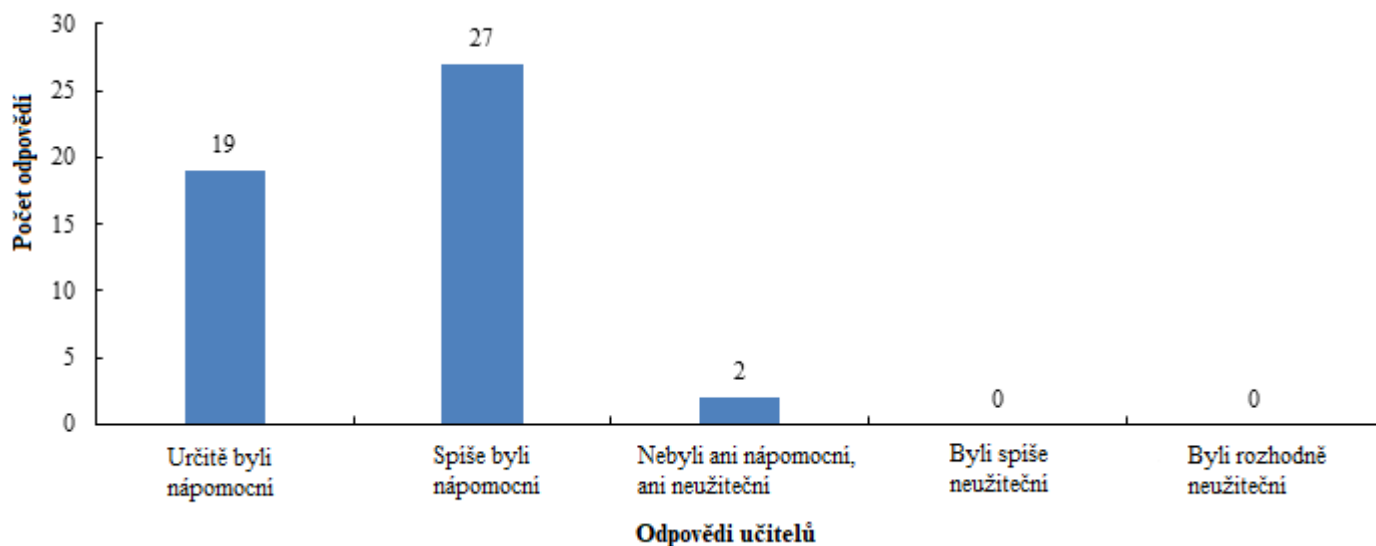
Využil jsi při přípravě na debatu otázky, které ti učitel dal?

Zdroj: vlastní výzkum.

Učitelé, kteří studentům poskytli v rámci testování vypracované vodící otázky, byli požádáni, aby je zhodnotili z hlediska jejich užitečnosti, což umožnilo účastníkům řádně se připravit na debatu. Většina respondentů je považovala za rozhodně a spíše užitečné (viz obrázek 11).

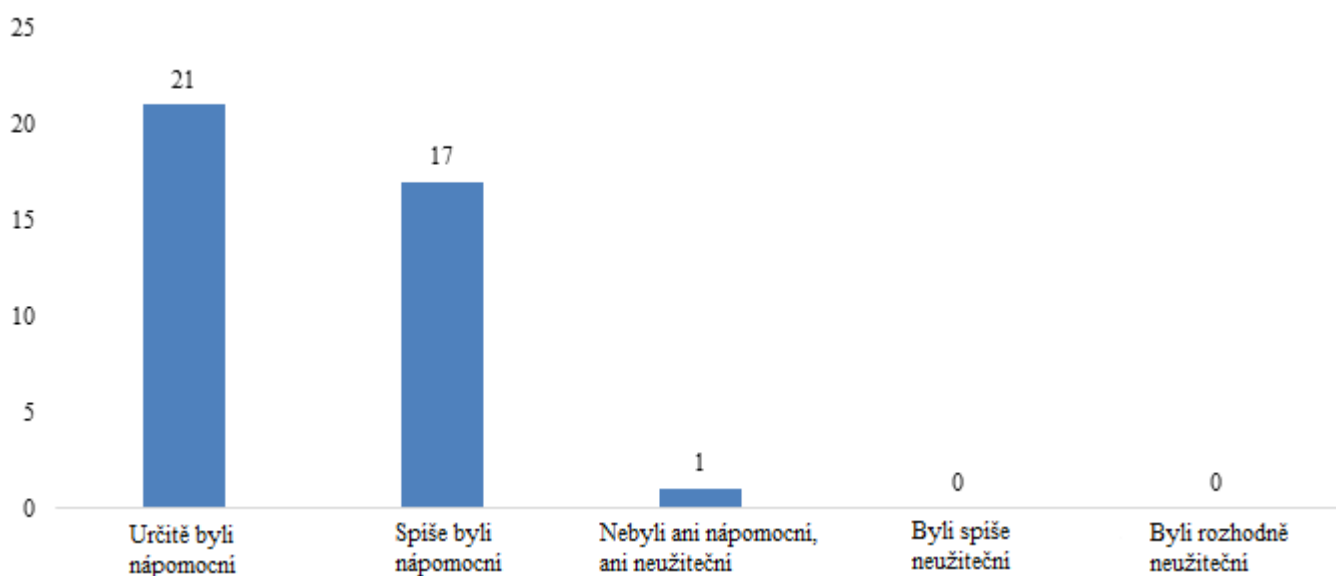
Graf 11. Hodnocení užitečnosti otázek vytvořených v rámci projektu jako faktoru umožňujícího studentům připravit se na debatu N=48

Zdroj: vlastní výzkum.

Obdobné rozložení názorů bylo získáno analýzou užitečnosti argumentů připravených v rámci projektu, potvrzujících konkrétní postoje při debatě stran. V případech, kdy byly studentům k dispozici, je většina učitelů hodnotila jako rozhodně a spíše užitečné (viz obrázek 12).

Graf 12. Posouzení míry užitečnosti argumentů vypracovaných v rámci projektu potvrzující konkrétní postoje diskutujících N=39 pro studenty

Zdroj: vlastní výzkum.

V rámci projektových materiálů učitelé obdrželi i videa představující předmět debaty, se kterými mohli dle svého uvážení volně disponovat. Ve videích vystupovali neslyšící herci a filmy byly přeloženy do národních jazyků a přepsány. Měli uvést účastníky lekce do probírané problematiky během debaty. Učitelé v rámci hospitačního dotazníku lekce hodnotili užitečnost zpracovaných videomateriálů pro jednotlivá, absolvovaná témata. Největší skupina, až 29 učitelů, si všimla, že film je „rozhodně užitečný“ nástroj podporující seznámení studentů s předmětem debaty. V případě 22 lekcí byl video materiál hodnocen jako „spíše užitečný“, pouze jednou učitel, který hodinu vedl, řekl, že video je „určitě k ničemu“. Za zmínku také stojí, že učitelé ne vždy při hodinách používali připravené videomateriály (viz obrázek 13).

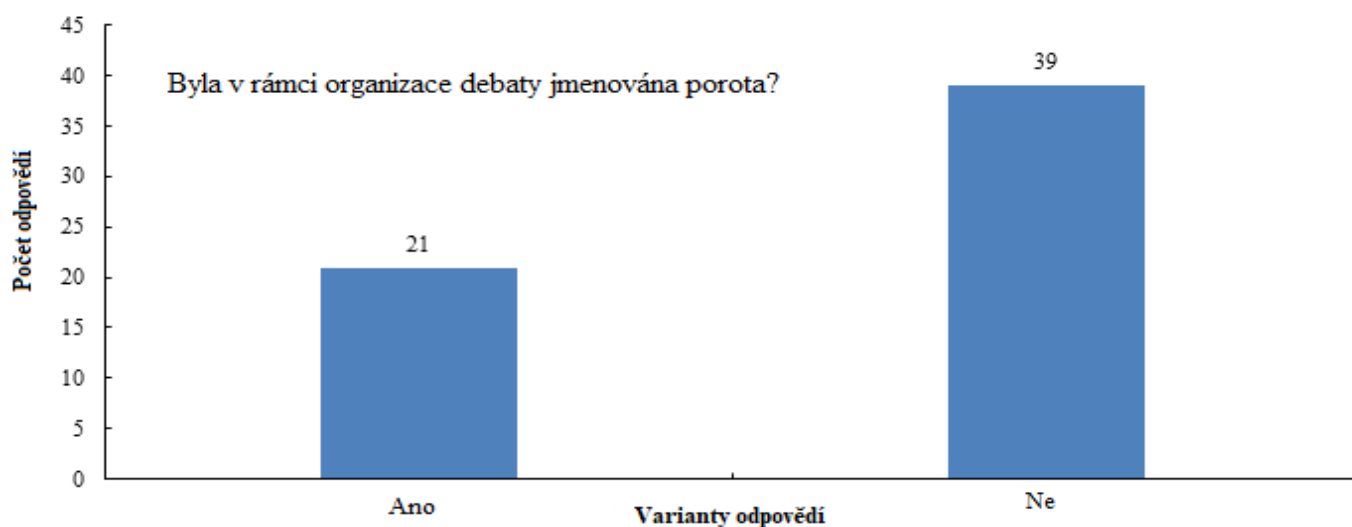
Graf 13. Hodnocení užitečnosti filmů uvádějících předmět debaty N=60

Zdroj: vlastní výzkum.

Učitel mohl také přidělit studentům role, vybrat porotu, vybrat vítěze a shrnout debatu. Shromážděný empirický materiál umožňuje povšimnout si, že v případě většího počtu debat nebyla porota jmenována (viz graf 14).

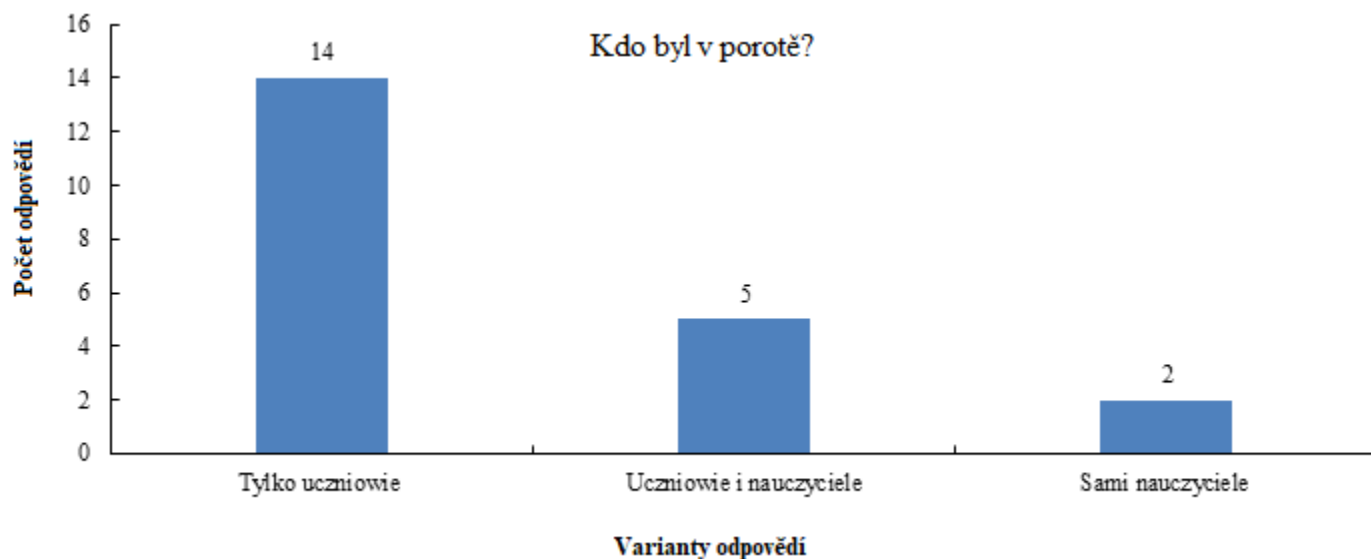
Graf 14. Praxe jmenování poroty v rámci testování výukových materiálů vytvořených v rámci projektu N=60

Zdroj: vlastní výzkum.

V případě jmenování poroty byla nejčastěji složena ze samotných studentů, méně často studentů a učitelů, příležitostně pouze učitelů (viz obrázek 15).

Graf 15. Složení poroty během debat N=21

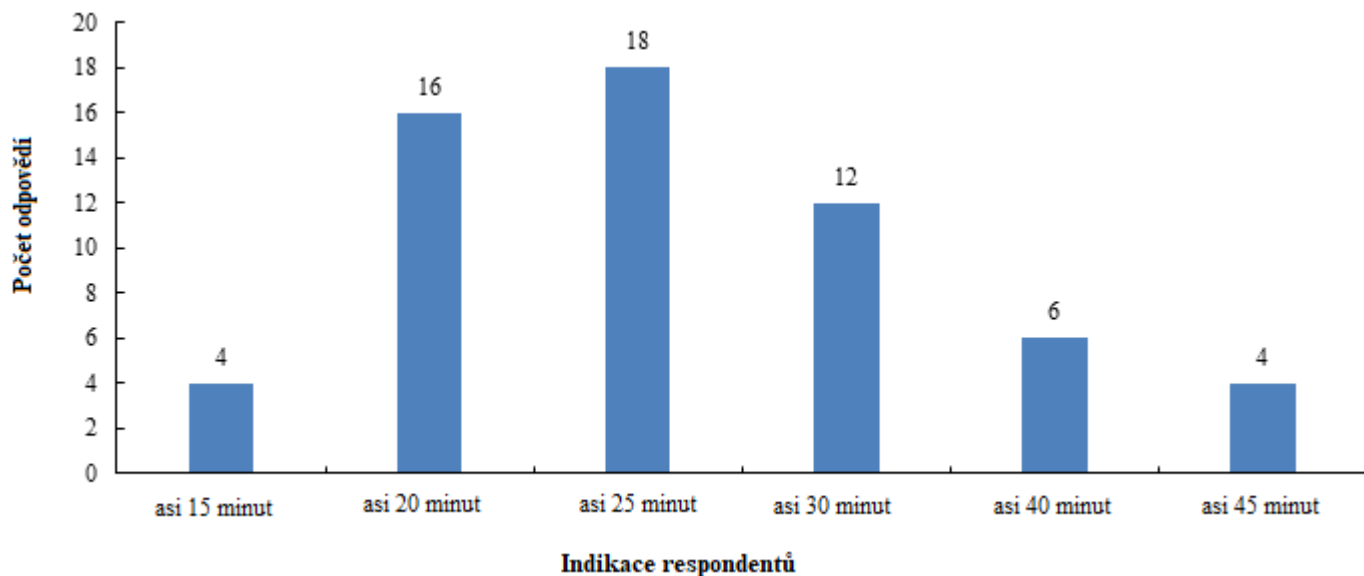
Zdroj: vlastní výzkum.

V případě 28 vedených rozprav byl jmenován maršál/předseda. Bohužel jen několik učitelů (8 lidí) vysvětlilo roli maršála v dotazníku k pozorování hodin. Ve třech případech se jeho role soustředila na to, aby dal hlas diskutujícím stranám a moderoval debatu. Tři učitelé také upozornili, že úkolem předsedy bylo přednést hlavní teze debaty. Ve dvou případech to byl maršál, kdo rozhodl o vítězi debaty. Důležité je, že bez ohledu na jmenování maršála byl v případě 56 debat tím, kdo je moderoval, učitel a pouze ve 4 případech student.

Učitelé testující metodu v rámci pozorovacího dotazníku hodiny uvedli čas hlavní části debaty, chápaný jako čas od začátku debaty, včetně prezentace postojů, argumentace, vyjádření žáků, odpovědí na otázky, protiargumenty a závěry, bez hlasování a shrnutí debaty. Délka takto chápané debaty oscillovala v průměru v rozmezí 20 až 30 minut. V případě 18 debat to bylo 25 minut a 16krát asi 20 minut. Debaty kratší než 20 minut, a delší než 40 minut, byly vzácné. Rozdělení vedených debat z hlediska délky jejich hlavních částí je uvedeno v grafu 16. Důležité je, že většina učitelů, kteří debatu sledovali, uvedla, že tato doba byla dostatečná, pouze dva pedagogové ji považovali za příliš krátkou a jeden považoval je to příliš krátké, příliš dlouhé.

Shromážděný empirický materiál ukazuje, že ve většině debat (43krát) byl vybrán vítěz (strana, která debatu vyhrála). V jiných případech učitelé uvedli, že nebyla vybrána žádná vítězná strana (13krát) nebo že všichni vyhráli, protože se naučili a pochopili argumenty druhé strany (4 údaje). Bohužel učitelé, kteří prohlásili, že lekce ukázala vítěznou stranu, ne vždy vysvětlili, jak toho bylo dosaženo. Nejčastěji podle učitelů, kteří to popsali, o vítězích rozhodovali sami studenti v procesu hlasování, což se stalo ve 14 debatách. V případě 11 lekcí rozhodovala o vítězi porota a v 10 debatách vyučující.

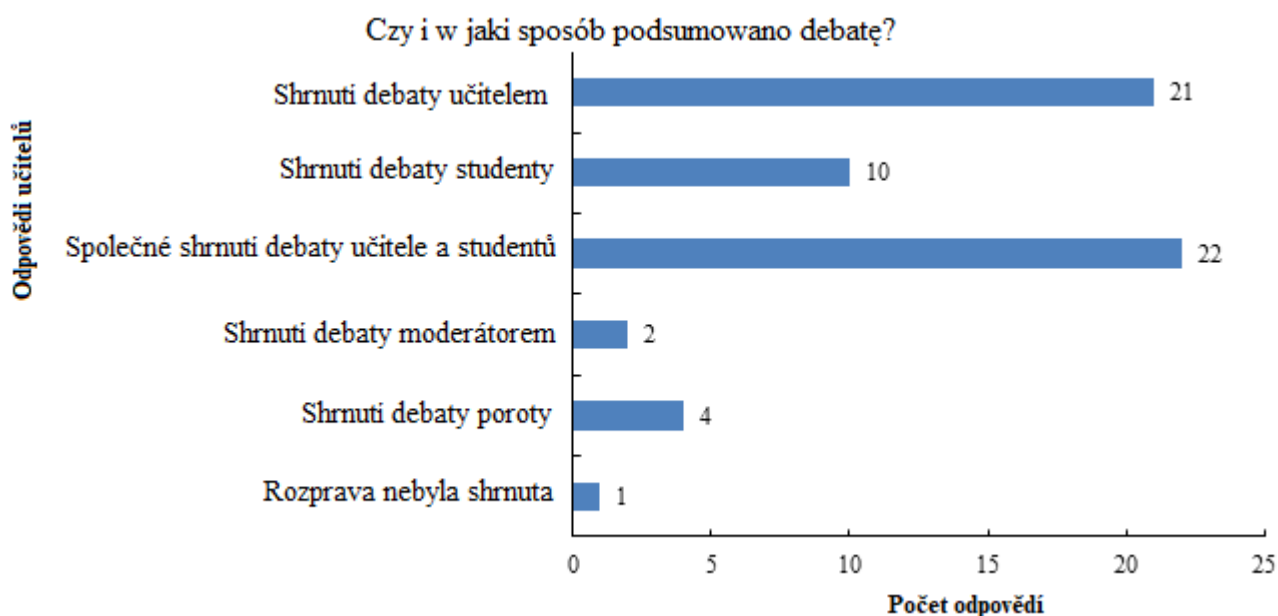
Graf 16. Délka hlavní části debaty N=60

Zdroj: vlastní výzkum.

Na základě shromážděných dotazníků k pozorování lekcí je vidět, že kromě jedné byly všechny debaty shrnuty. Nejčastěji to dělal učitel společně se studenty (22krát) a sám učitel (21 debat). Nechyběly ani debaty, které shrnuli sami studenti (10 debat) nebo porota (4 případy). Rozdělení vedených debat podle osob, které je shrnují, je uvedeno v grafu 17.

Graf 17. Forma shrnutí vedených debat N=60

Zdroj: vlastní výzkum.

Vzhledem k omezenému počtu studentů v institucích, kde byly materiály vyvinuté v rámci projektu testovány, se titíž studenti účastnili různých debat, což jim dalo příležitost plnit v nich různé role a úkoly. Průzkum provedený mezi mladými lidmi účastníky se debat ukazuje, že největší procento studentů, kteří správně dokončili výzkumný nástroj, aktivně debatovalo a účastnilo se diskuse na jedné ze stran sporu (viz

obrázek 18). Někteří studenti plnili i další úkoly, byli publikem debaty (42 osob), vykonávali funkce v porotě, byli sekretářkou nebo komisařem. Mezi studenty byli i tací, kteří jako členové týmů neuvedli argumenty na fóru skupiny.

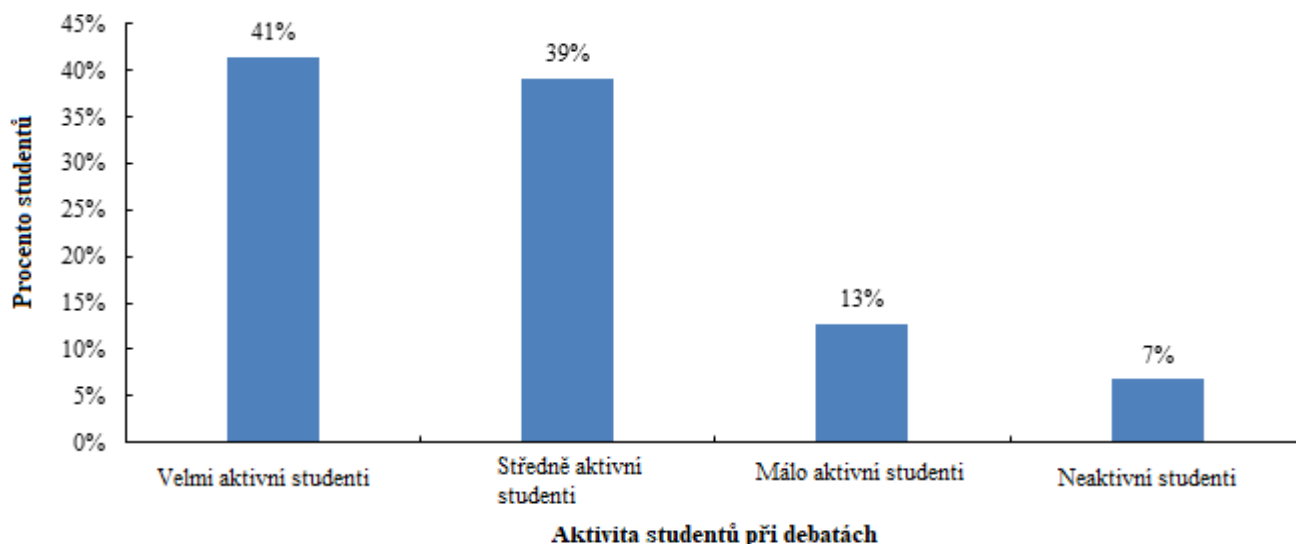
Graf 18. Úkoly, které studenti plní během hodiny na základě debatní metody N=95

Zdroj: vlastní výzkum.

Z provedených pozorování hodin vyplynulo, že studenti prokázali uspokojivé zapojení do hodin vedených debatní metodou. V rámci pozorovacích dotazníků byli učitelé požádáni o uvedení počtu velmi, středně a neaktivně aktivních a pasivních žáků. Shromážděný materiál ukázal, že 41 % účastníků debaty bylo velmi aktivních a 39 % středně aktivních, pouze 7 % studentů nevyvíjelo žádnou aktivitu v souvislosti s průběhem hodiny. Shromážděné procentuální rozložení pozorovaných studentů pracujících metodou debaty je uvedeno v grafu 19.

Graf 19. Postoj studentů během výuky na základě debaťní metody N=261

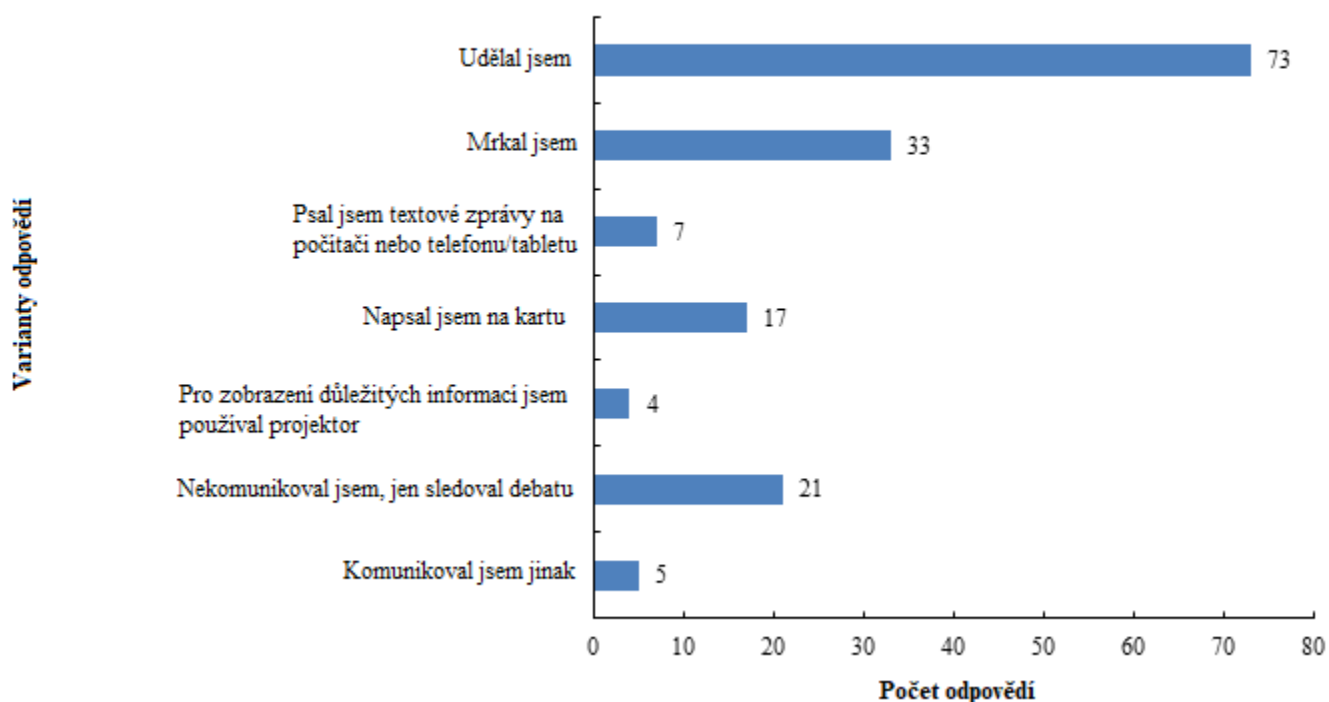

Zdroj: vlastní výzkum.

Průzkumy provedené mezi studenty ukázaly, jaké způsoby komunikace studenti během debat používají. Největší procento studentů komunikovalo během debat mluvením a podepisováním, někteří lidé své postřehy a argumenty zaznamenávali (viz obrázek 20). Mezi respondenty byli i studenti, kteří během debaty nekomunikovali a svou aktivitu omezili na její pozorování, což je v souladu s postřehy učitelů.

Graf 20. Způsoby komunikace mládeže během debat N=95

W jaki sposób komunikowałeś się/komunikowałaś się z kolegami podczas debaty (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)?

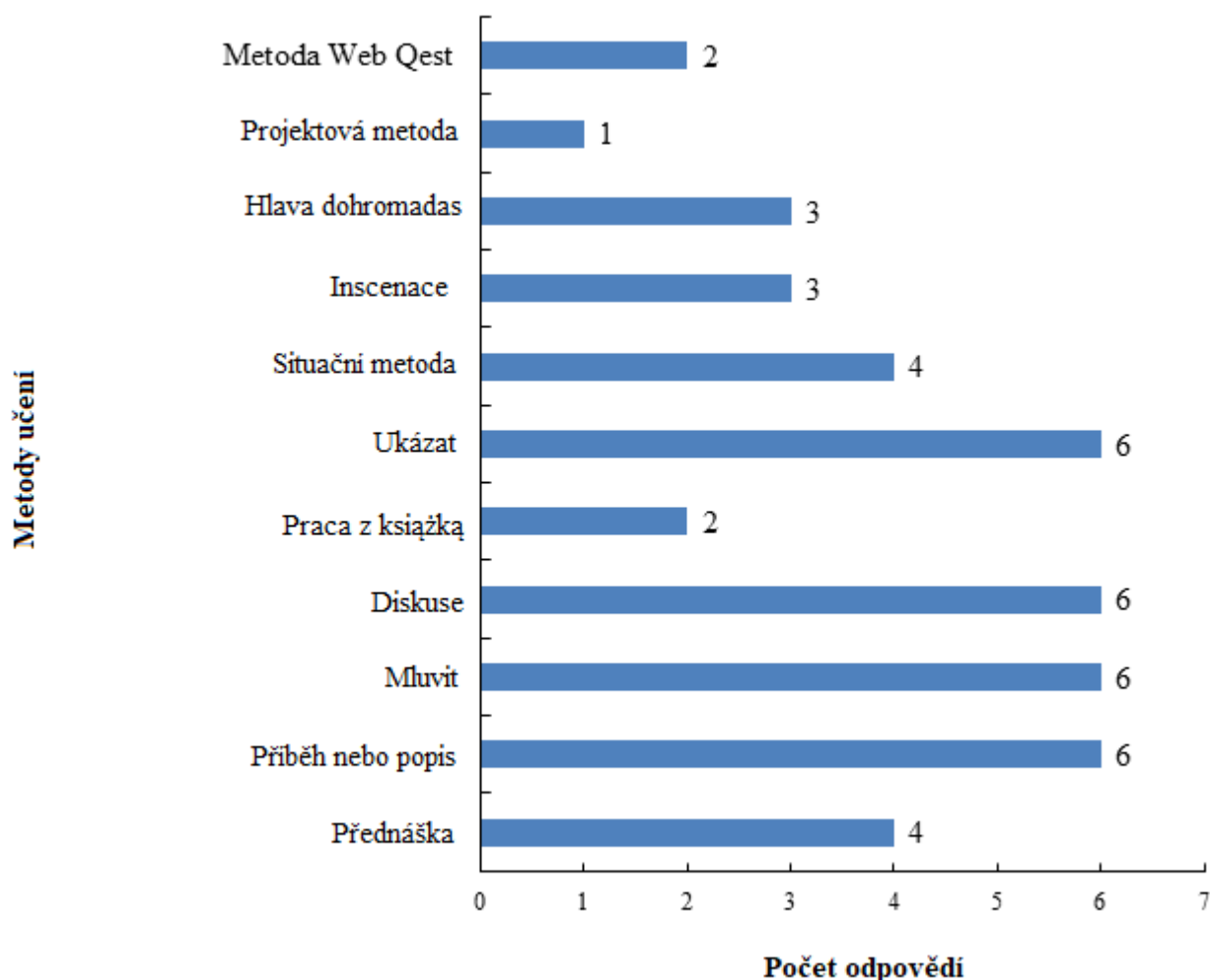
Zdroj: vlastní výzkum.

Zhodnocení užitečnosti vyvinutých vzdělávacích nástrojů ve vzdělávání osob se sluchovým postižením ve světle vlastního výzkumu

V rámci provedeného výzkumu bylo diagnostikováno, jaké vyučovací metody učitelé, kteří metodu před zapojením do projektu testovali při své práci se sluchově postiženými studenty, používali. Nejoblíbenějšími metodami, které používalo 6 učitelů, byly: demonstrace, diskuse, povídání, příběh nebo popis. Další z hlediska počtu učitelů, kteří je používají, byly následující metody: situační/případová, přednášková a jak již bylo uvedeno výše, debatní metoda. Shromážděný empirický materiál ukazuje, že debatní metoda byla populárnější než brainstorming, práce s knihou, metoda Web Quest nebo projektová metoda. Využití didaktických metod při práci s neslyšícími univerzity před zapojením se do projektu mezi učiteli uvádí graf 21.

Většina, celých 8 učitelů, uvedla, že používání aktivizujících metod přináší pozitivní didaktické efekty při práci s neslyšícími žáky (jeden učitel se v tomto směru nevyjádřil). Tento názor navíc posílilo 7 učitelů, kteří uznali, že aktivizující metody a techniky určují lepší vzdělávací výsledky žáků, 4 respondenti považovali tento vliv za silný, 3 za mírný, zbývající pedagogové neměli v tomto ohledu jasný názor.

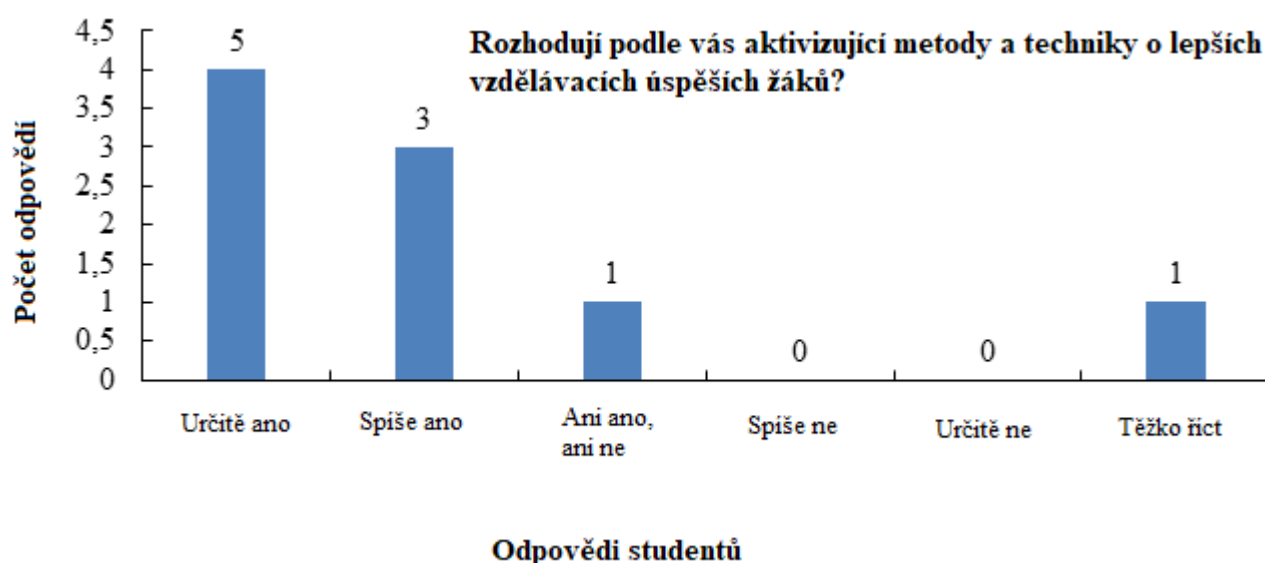
Graf 21. Vyučovací metody používané učiteli při výuce osob se sluchovým postižením (N=10)

Zdroj: vlastní výzkum.

Důležitou dimenzí výzkumu bylo poznání názorů učitelů na efektivitu (užitečnost) debatní metody při práci s neslyšícími studenty. Většina učitelů, tj. 7, ji v průzkumu hodnotila jako spíše užitečnou, zbylí dva lidé uvedli neutrální odpovědi (podrobné rozložení odpovědí učitelů je uvedeno v grafu 22). Obdobné rozložení odpovědí bylo získáno, když byli učitelé dotázáni na možnost efektivního využití debatní metody při výuce žáků se sluchovým postižením. Při interpretaci odpovědí učitelů je třeba poznamenat, že studenti se sluchovým postižením nejsou pouze neslyšící, protože v jejich populaci jsou i slyšící lidé s částečnou nedoslýchavostí. Jeden testující učitel byl rozhodně přesvědčen, že debatní metodu lze efektivně využít ve výuce sluchově postižených studentů, dalších 8 učitelů s touto tezí souhlasilo v mírné míře, zbývající jeden respondent se domníval, že jednoznačný názor v tomto ohledu je obtížné získat. formulovat.

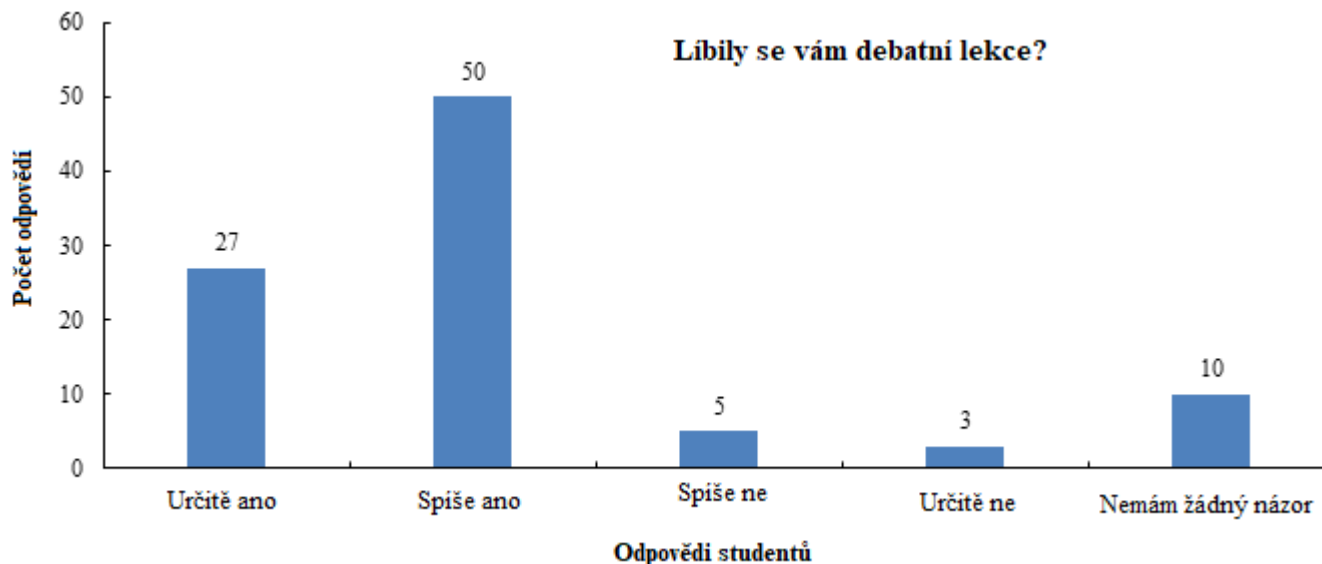
Graf 22. Názor učitelů na aktivizující metody a techniky jako faktor podporující lepší vzdělávací výsledky žáků

Zdroj: vlastní výzkum.

Při hodnocení užitečnosti debaty jako metody vzdělávání neslyšících byli učitelé dotázáni, zda jsou studenti ochotni na jejím základě pracovat. Většina učitelů uvedla, že záleží na tématu hodin, dva uvedli odpověď někdy, jeden pedagog uvedl, že studenti byli vždy ochotni pracovat na základě debatní metody. Z názorů studentů shromážděných v rámci průzkumu vyplývá, že testovaný způsob práce v hodině se studentům líbil. Naprostá většina studentů (50 osob) vyjádřila mírnou spokojenost s prací s diskusní metodou, 27 studentů uvedlo, že se jim hodiny založené na debatách rozhodně líbily. Svou nespokojenost s touto formou výuky vyjádřilo jen málo zástupců dětí a mládeže, podrobné rozložení odpovědí žáků uvádí graf 23.

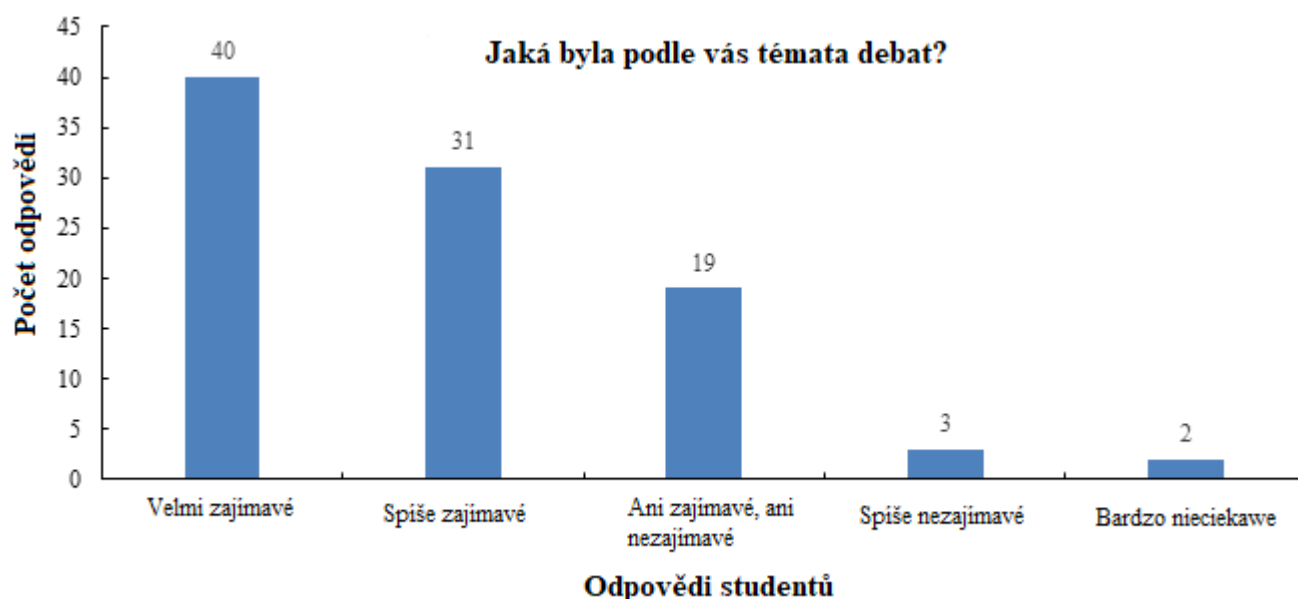
Graf 23. Hodnocení hodin vedených debatní metodou mezi studenty (N=95)

Zdroj: vlastní výzkum.

V rámci ankety mohli studenti hodnotit témata debat z hlediska jejich atraktivity. Většina z nich je považovala za velmi či spíše zajímavé (71 osob), pouze pět osob bylo opačného názoru, zbylých 19 respondentů se v tomto ohledu vyjádřilo neutrálně. Detailní rozložení odpovědí studentů je uvedeno v grafu 24.

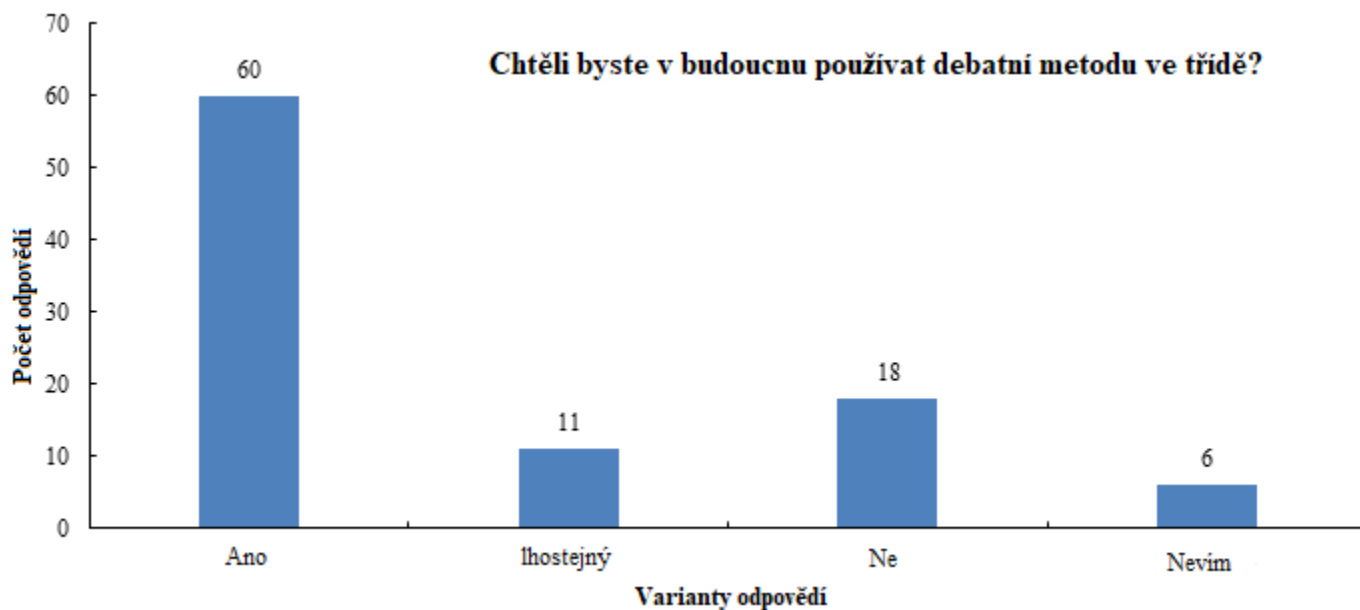
Graf 24. Hodnocení hodin vedených debatní metodou mezi studenty (N=95)

Zdroj: vlastní výzkum.

Positivní přijetí testovaných didaktických materiálů studenty potvrzují i jejich preference ohledně budoucího využití debatní metody ve výuce. Až 60 studentů chtělo znovu pracovat ve třídě na základě debatní metody, 18 studentů bylo opačného názoru, 17 vyjádřilo v tomto ohledu lhostejnost nebo nedokázalo dát jasnou odpověď (viz obrázek 25).

Graf 25. Preference studentů s ohledem na budoucnost práce ve třídě metodou debaty (N=95)

Zdroj: vlastní výzkum.

Kladný názor studentů na atraktivitu témat debat potvrdily i postřehy učitelů, které byly vyjádřeny v hospitačních dotaznících. U 25 témat učitelé konstatovali, že jsou pro studenty rozhodně atraktivní, 27 bylo hodnoceno jako spíše atraktivní. Důležité je, že žádné téma nebylo považováno za neatraktivní (viz obrázek 26).

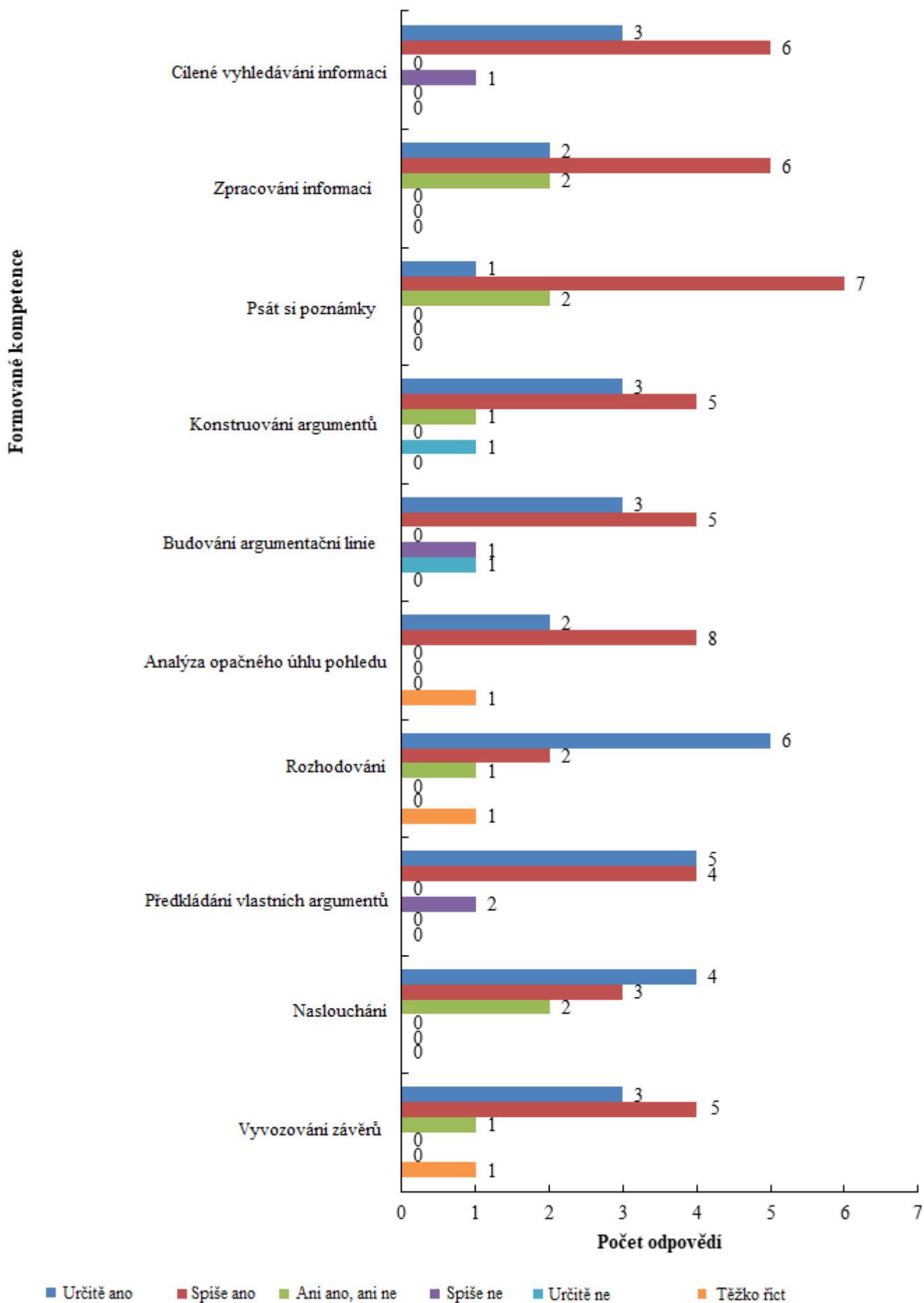
Graf 26. Hodnocení atraktivity debatních témat pro studenty na základě pozorování učitelů N=60

Zkušenosti učitelů získané v průběhu testování umožnily posoudit efektivitu metody debaty jako nástroje utváření rovných kompetencí žáků, empirický materiál v tomto ohledu prezentuje graf 27. Většina dotázaných učitelů uvedla, že debatní metoda učí neslyšící a nedoslýchavé: řízené vyhledávání informací, zpracování informací psaní poznámek, vytváření argumentů, budování argumentační linie, analýza opačného úhlu pohledu, rozhodování, předkládání vlastních argumentů, naslouchání (poznávání argumenty druhé strany), vyvozování závěrů. Na základě váženého průměru indikací učitelů je třeba konstatovat, že podle jejich názoru metoda debaty velmi dobře funguje v rozvoji schopnosti rozhodovat se, prezentovat vlastní argumenty a naslouchat (naučit se argumenty druhé strany) . Na druhou stranu lze na základě indicií učitelů předpokládat, že jeho užitečnost je v rozsahu výše uvedených kompetencí nejmenší v případě formování schopnosti analyzovat opačný úhel pohledu a budovat argumentační linie. Tento závěr je v souladu se stupněm komplexnosti rozvíjených kompetencí, je nepochybně snazší předkládat argumenty než budovat souvislou argumentační linii.

Graf 27. Názory učitelů na metodu debaty o její účinnosti při utváření různých kompetencí žáků (N=10)

Debatní práce učí neslyšící studenty:

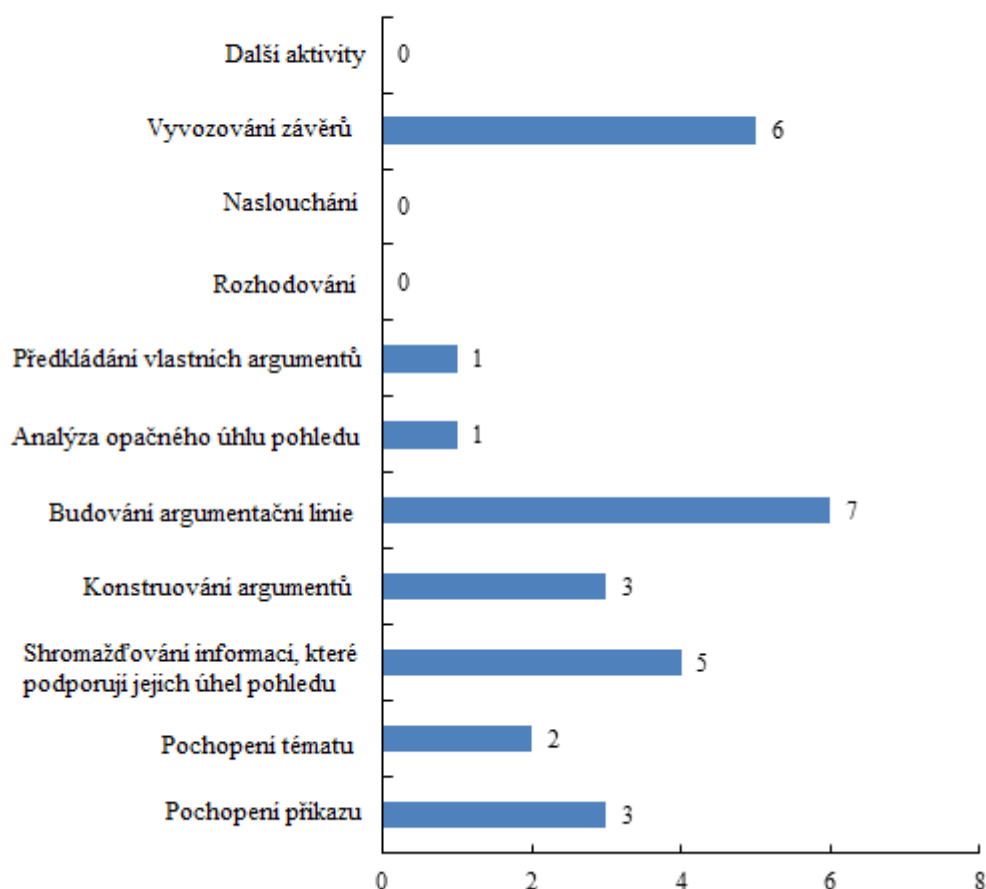

Zdroj: vlastní výzkum.

Názory učitelů na rozvíjení specifických dovedností na základě prací metodou debaty lze částečně vysvětlit prizmatem činností, které neslyšící studenti při práci na testované metodě nejvíce ztěžují. Jak ukazují názory učitelů v tomto směru, prezentované v grafu 28, největším problémem bylo již zmíněné budování argumentace. Podle učitelů se jednalo o kompetenci, jejíž rozvoj podle pouhých 3 učitelů rozhodně podpořila práce debatní metodou, a co je důležité, dva učitelé měli v tomto směru spíše negativní názor. Zároveň se 6 učitelů rozhodlo, že právě s tímto prvkem debatování mají studenti největší potíže. Tento údaj by měl být navíc doplněn o názor učitelů na obecnou přípravu neslyšících studentů na prezentaci vlastních názorů a postřehů na fóru. Názory shromážděné v tomto ohledu naznačovaly, že studenti mohou mít problémy s aktivní účastí v debatě, protože pouze jeden učitel hodnotil tuto přípravu jako dobrou, pět jako uspokojivou a tři jako neuspokojivou. Srovnání názorů na kompetence vzniklé v debatě s těmi, které působily studentům největší problémy, a názory učitelů na obecnou přípravu neslyšící mládeže na prezentaci vlastních názorů a postřehů ve fóru může vést k závěru, že je metodu debaty, která může být nástrojem pro budování kompenzací vyskytujících se v této skupině obtíží a omezení.

Graf 28. Činnosti a úkoly nejobtížnější pro žáky při práci debatní metodou N=10

Které aktivity neslyšících studentů v rámci debatní metody jim způsobují největší potíže? (označte prosím maximálně 3 odpovědi)

Zdroj: vlastní výzkum.

Podle učitelů měli studenti také potíže s vyvozováním závěrů a shromažďováním informací potvrzujících jejich názor, možná proto, jak se ukázalo v části zprávy věnované průběhu hodiny, učitelé ochotně využívali otázky vypracované v rámci projektu usměrnit přípravu studentů na debatu a rozvinuté argumenty potvrzující důvody pro uvedené stránky. Bez ohledu na anketní otázku uvedenou v jídelně a 28 aktivit uvedených v tabulce, které mohou být pro studenty problematické, byli učitelé v anketě obecně a v pozorovacím listu hodiny dotazováni na konkrétní téma debaty, jaké potíže se kterými se při práci s touto metodou setkali. Vzhledem k otevřené povaze této otázky učitelé označili různé obtíže, které byly přeformulovány tak, aby neztratily svůj původní význam a tvořily souvislou kategorii obtíží. Potíže, na které učitelé nejčastěji upozorňovali, byla jazyková omezení, pokud jde o porozumění slovům a slovní zásobu. To mělo za následek špatné porozumění textu a následně to ovlivnilo průběh celé debaty. Jak sami učitelé upozorňovali, při předkládání tématu debaty a kladení otázek a navrhovaných argumentů museli někdy dodatečně vysvětlit, o čem daný argument je. Někteří studenti se také nedokázali na debatu připravit sami, hledali argumenty pro obhajobu svého postoje, v tomto případě nepomohl ani široce navrhovaný přístup k internetu. Týkalo se to především studentů, kteří kromě hluchoty měli vícečetné mentální postižení. V případě malého procenta debat byla pozorována nízká aktivita studentů: někdy byla důsledkem nedostatku argumentů a někdy nízkého sebevědomí účastníků lekce. Jak zdůraznil jeden učitel, neslyšící mládež často nevěří ve vlastní sílu a v to, že jejich hlas se počítá a bude s ním zacházeno s pozorností a respektem. Přestože pro většinu studentů byl vytvořený videomateriál cenným úvodem do tématu debaty, našli se občas studenti, kteří mu nerozuměli. Dalším problémem bylo, že studenti se dříve nezabývali debatou a nevěděli, jak by měla probíhat, a to ani po podrobném vysvětlení učitele. To vedlo k výběru těch typů debat, které měly jednoduchý průběh. Během debaty se také stávalo, že studenti z jednoho týmu spolu nekomunikovali, což mělo za následek chaos – všichni chtěli mluvit, někteří studenti také nechtěli poslouchat argumenty ostatních. Problémem bylo i moderování diskuse, často tuto roli musel převzít učitel, i když byl formálně jmenován maršál. Někteří slabší studenti také nebyli motivováni k vyjádření vlastních názorů. Posledním problémem, na který učitelé při sledování některých debat upozornili, byla otázka výběru vítězů, podkopání rozhodnutí poroty nebo samotní rozhodovatelé nedokázali zaujmout jasné stanovisko. V takových případech: buď nebyla uvedena vítězná strana, nebo takové rozhodnutí podpořil vedoucí učitel.

- Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit efektivitu využití debatní metody ve výuce mladých lidí se sluchovým postižením a neslyšících. Důležitým rozměrem tohoto cíle bylo poznání pozitivních aspektů práce se studenty se sluchovým postižením na základě debatní metody. Kromě uzavřených otázek měli učitelé také možnost se k tomuto tématu otevřeně vyjádřit v dotazníku, který jim byl určen, a v dotaznících k pozorování každé vedené hodiny. Učitelé testující debatní metodu poukázali na četné výhody metody při práci s neslyšícími studenty, i když je třeba poznamenat, že v jednom z analyzovaných pozorovacích dotazníků učitel napsal, že nevidí žádné pozitivní aspekty debatní metody. Respondenti ve svých pozorováních nejčastěji upozorňovali na to, že debatní metoda formuje schopnost studentů pracovat samostatně, včetně sběru a analýzy informací v procesu přípravy na vyučování nebo na úkol během hodiny. Respondenti také věnovali pozornost rozvoji rétorických dovedností, argumentace, polemiky a kultury, plné respektu k ostatním prezentujícím svůj vlastní názor. Někteří učitelé spojovali tyto dovednosti s široce chápanou interpersonální

komunikací a poukazovali na to, že její rozvoj je zvláště důležitý u mladých lidí se sluchovým postižením, protože ti jsou často z komunikace vyloučeni. Komunikace a tím i sociální začleňování prostřednictvím utváření komunikačních kompetencí, včetně schopnosti vyjádřit vlastní názor, podle mínění pedagogů silně souvisí se zvyšováním sebevědomí žáků, kteří nemají často možnost být slyšeni s respektem a důstojností. Učitelé se rozhodli, že lekce založené na metodě debaty jsou vynikající pobídkou k zapojení neslyšící mládeže do komunikace. Formováním, během debat, modely otevřenosti a prezentováním vlastních názorů mají mladí lidé šanci je extraplovat do jiných životních situací. Postřehy z hodin umožnily pozorovat, že prostřednictvím debat se studenti učí nejen vyjadřovat své názory, ale také naslouchat druhým a analyzovat jejich argumenty, které často změnilo jejich původní úhel pohledu. Někteří učitelé také poukazovali na zlepšení analytických dovedností ve fázi shromažďování informací, vyvozování závěrů a rozhodování. Učitelé také poukázali na to, že debata měla pozitivní dopad na aktivitu studentů během hodiny tím, že zapojila mnohem větší počet studentů než obvykle, dokonce i mladí lidé, kteří byli během hodiny pasivní, se během debat rozproudili. Což, jak zdůraznil jeden učitel, přispívá ke zlepšení skupinové práce a vnitřních interakcí v ní. Někteří učitelé zdůrazňovali, že debatování podněcuje kreativitu žáků a formuje schopnost řešit problémy a kritické myšlení. Učitelé upozornili, že samotná debatní metoda má potenciál objasnit různé problémy, prohloubit znalosti o různých aspektech lidského života, zejména o těch, které vyvolávají extrémní emoce. Respondenti také poukazovali na to, že debata je zajímavou a zábavnou formou vzdělávání, která umožňuje bezpečně se naučit argumenty „pro“ a „proti“ a pochopit tak různé pozice a pohledy. V rámci průzkumu byli učitelé požádáni, aby vyjádřili svůj názor na práci studentů metodou debaty se studenty se sluchovým postižením v několika klíčových dimenzích:

- jeho vliv na organizaci výuky a motivaci studentů k aktivní práci,
- možnosti, které nabízí diagnostika úrovně znalostí a dovedností studentů,
- schopnost efektivně a efektivně seznamovat studenty s novým materiálem a rekapitulovat učební obsah,
- míra jeho akceptace a spokojenosti studentů s prací na něm založenou v průběhu hodiny.

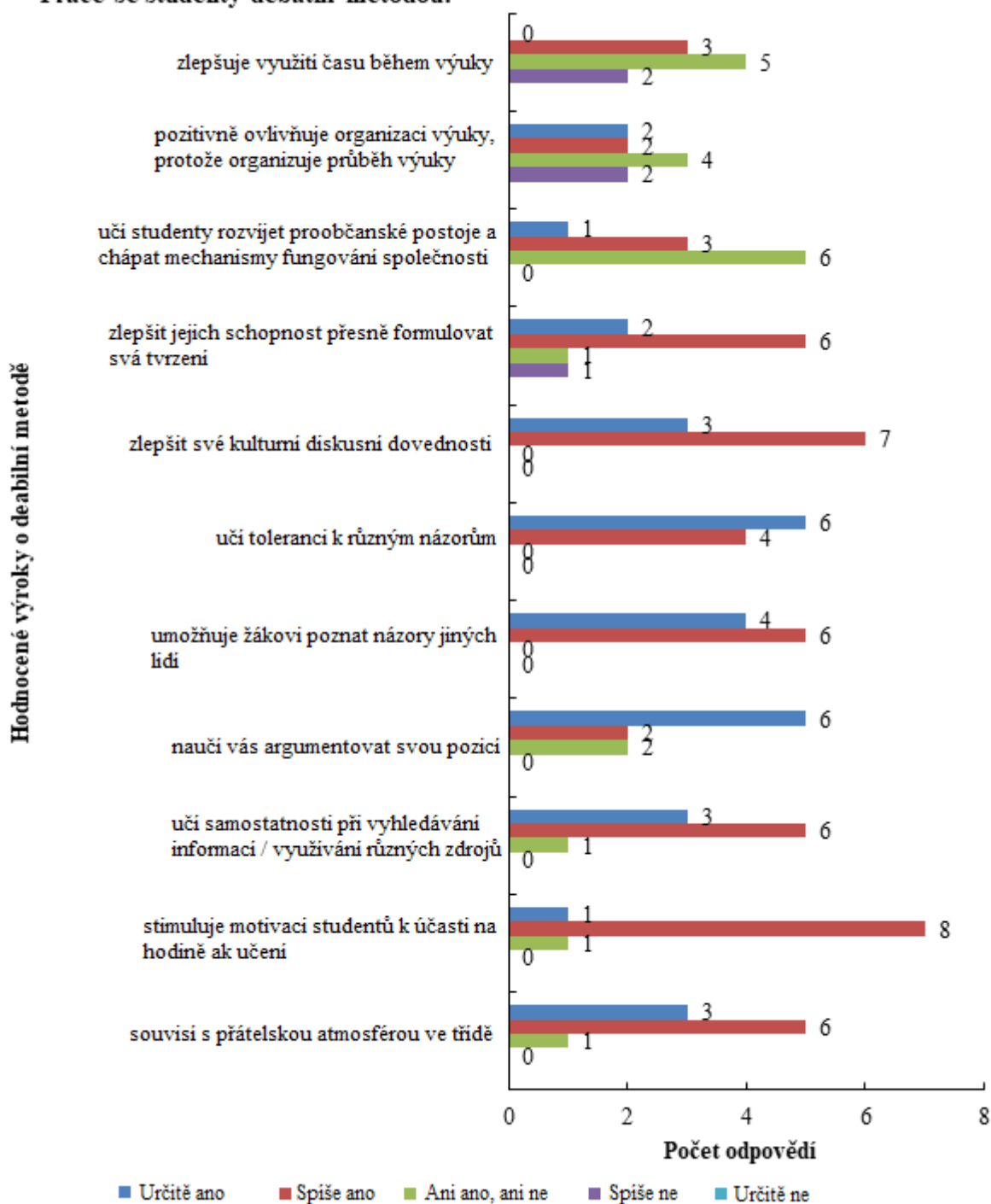
Diagnostika názorů učitelů na každý z výše uvedených práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami debatní metodou probíhala na základě baterie výroků, na které měli učitelé reagovat.

Při diagnostice názorů učitelů na dopad debatní metody na organizaci výuky a motivaci studentů k aktivní práci je třeba poznamenat, že respondenti ji shledali obzvláště efektivní při výuce tolerance vůči odlišným názorům a umožňuje poznávat postoje druhých lidí na diskutované téma a zlepšuje schopnost kulturně diskutovat mezi jeho účastníky. Učitelé také ocenili debatní metodu jako nástroj výuky samostatnosti při vyhledávání informací a využívání různých zdrojů. Byl zaznamenán i její vztah k přátelské atmosféře ve třídě. Respondenti se také shodli, že stimuluje motivaci studentů k účasti na hodině ak učení.

Detailní rozložení odpovědí učitelů v diskutovaném rozsahu je uvedeno v grafu 29.

Graf 29. Názor učitelů na vliv debatní metody na organizaci výuky a motivaci žáků k aktivní práci (N=10)

Práce se studenty debatní metodou:

Zdroj: vlastní výzkum.

Dotazovaní učitelé nejhůře (i když se nejednalo o negativní hodnocení) hodnotili vliv debaty na lepší využití času při vyučování a na organizaci vyučovacích hodin a také její vliv na rozvoj proobčanských postojů a porozumění mechanismy fungování společnosti.

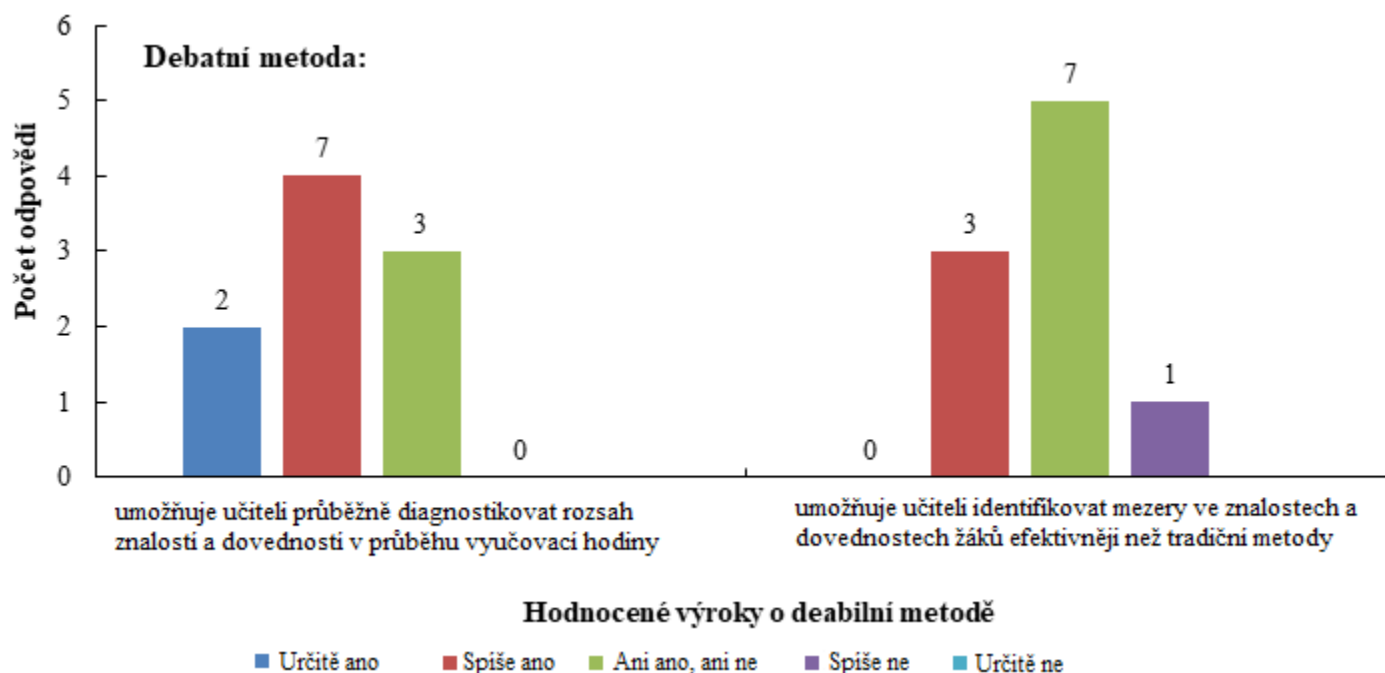
V rámci názorů učitelů na práci žáků metodou debaty byla diagnostikována její užitečnost v procesu diagnostiky úrovně znalostí a dovedností žáků. Většina vyučujících, tedy 7 z 10, uvedla, že diagnostikovaná metoda umožňuje učiteli diagnostikovat rozsah znalostí a dovedností žáků průběžně během hodiny, zbylí tři učitelé měli v tomto směru neutrální názor. Pouze 3 respondenti se domnívali, že testovaná metoda umožňuje učiteli identifikovat mezery ve znalostech a dovednostech žáků efektivněji než tradiční metody,

většina respondentů neměla v tomto ohledu jednoznačný názor. Shromážděné odpovědi učitelů na probírané téma jsou uvedeny v grafu 30.

Graf 30. Názor učitelů na užitečnost debatní metody při diagnostice úrovně znalostí a dovedností žáků (N=10)

Učitelé také ocenili debatní metodu jako nástroj výuky samostatnosti při vyhledávání informací a využívání různých zdrojů. Byl zaznamenán i její vztah k přátelské atmosféře ve třídě. Respondenti se také shodli, že stimuluje motivaci studentů k účasti na hodině ak učení. Detailní rozložení odpovědí učitelů v diskutovaném rozsahu je uvedeno v grafu 29.

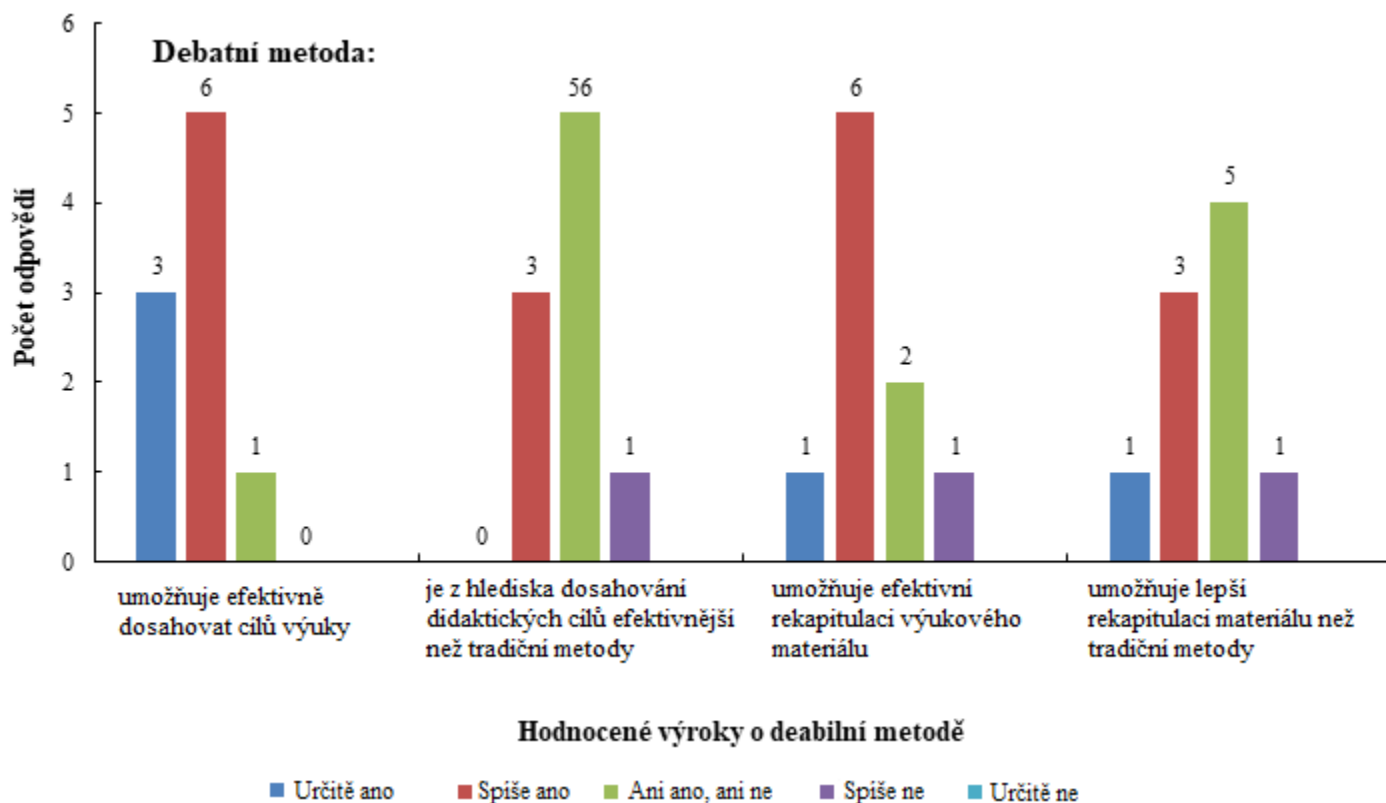
Graf 30. Názor učitelů na vliv debatní metody na organizaci výuky a motivaci žáků k aktivní práci (N=10)

Zdroj: vlastní výzkum

V rámci výzkumu byla provedena diagnostika názorů učitelů z hlediska efektivního a neefektivního seznamování studentů s novým materiálem a rekapitulace obsahu výuky. Dotazovaní učitelé většinou uznali, že debatní metoda je účinným a efektivním nástrojem pro seznámení studentů s novým materiálem a rekapitulaci obsahu výuky. Neutrálnější názory a jeden mírně kritický náznak se objevily v případě srovnání debatní metody s tradičními didaktickými metodami ve výše uvedených studiích. plochy (viz obrázek 31).

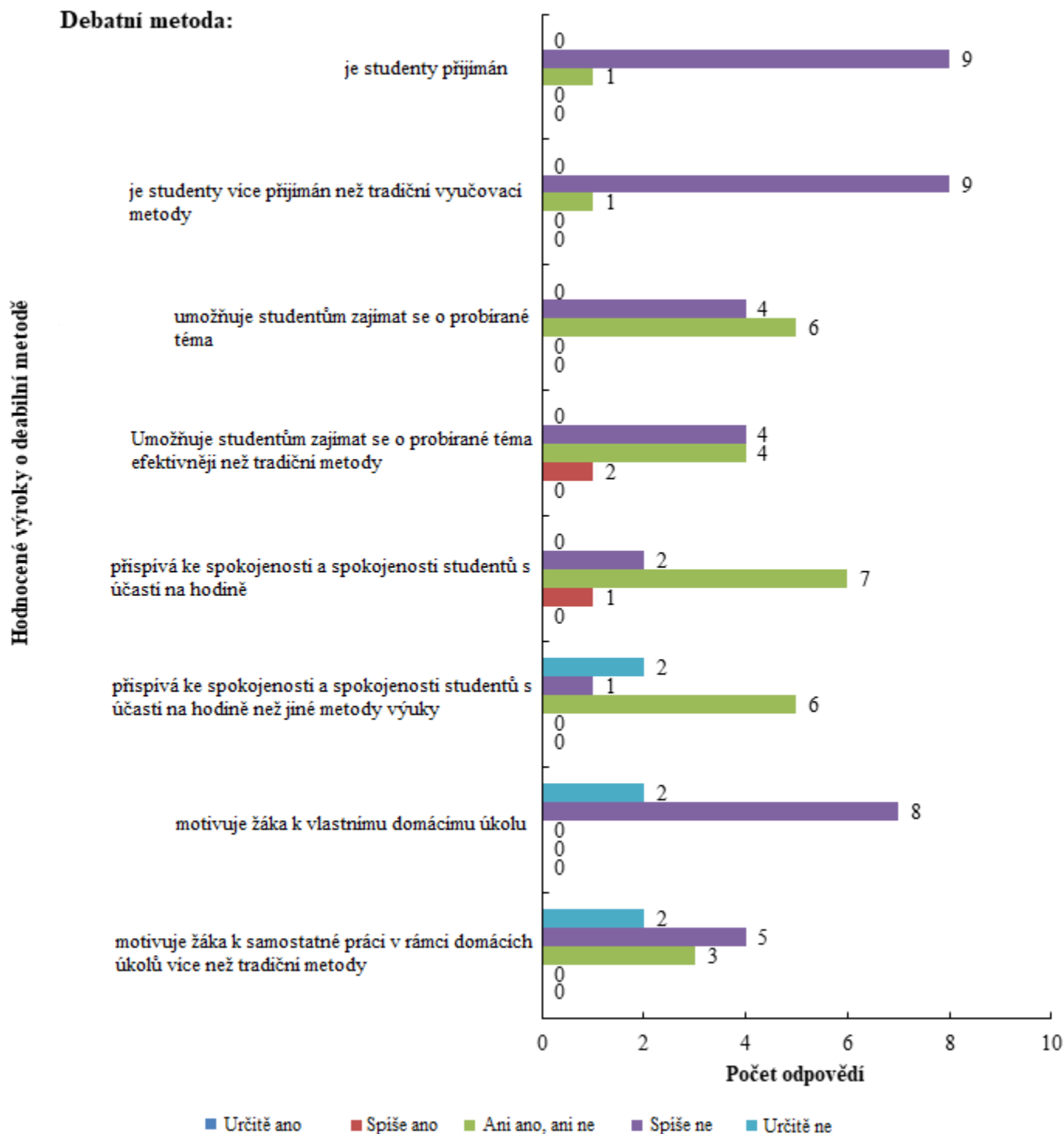
Graf 31. Názor učitelů na užitečnost debatní metody z hlediska efektivního a efektivního seznamování žáků s novým materiálem a rekapitulace obsahu výuky (N=10)

Zdroj: vlastní výzkum.

Shromážděné názory učitelů ukazují, že podle jejich názoru je debatní metoda pro studenty spíše přijatelná, než jiné tradiční vyučovací metody (viz obrázek 32). Někteří učitelé také zjistili, že metoda umožňuje vzbudit zájem o téma hodiny, i když většina respondentů v tomto ohledu neměla jasný názor. Učitelé většinou neměli jasný názor na to, zda metoda přispívá ke spokojenosti studentů s účastí na hodině. Zajímavé však je, že větší skupina učitelů se oproti minulému vydání domnívala, že metoda přispívá k větší spokojenosti žáků z účasti na hodině než jiné didaktické metody. To může obecně znamenat, že studenti obvykle nepocítují spokojenost a uspokojení z účasti na hodině a debatní metoda může někdy tyto pocity vyvolat. Všichni respondenti byli zase rozhodně či spíše přesvědčeni, že realizace debat ve výuce žáků se sluchovým postižením je motivuje k samostatné práci v rámci domácích úkolů, pět z nich bylo přesvědčeno, že diagnostikovaná metoda je efektivnější v tomto respekt než tradiční formy vedení tříd. Podrobnou distribuci testových odpovědí připravili učitelé ve výše uvedeném rozsahu. problémy jsou uvedeny v grafu 32.

Graf 32. Názor učitelů na míru akceptace debatní metody a spokojenost studentů s prací v hodinách na ní založených (N=10)

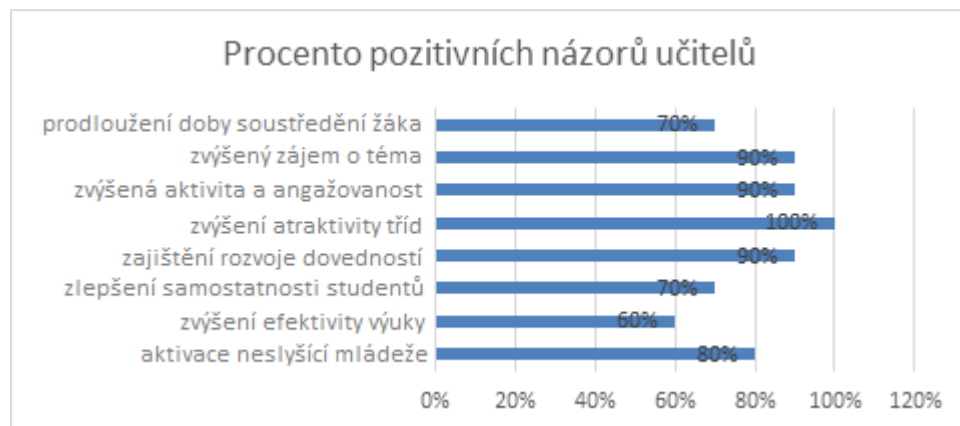

Zdroj: vlastní výzkum.

V rámci sběru stanovisek byli učitelé, kteří měli na starosti testování vzdělávacích materiálů, požádáni o posouzení změny vybraných ukazatelů vyučovacího procesu. Výzkum probíhal formou skupinových rozhovorů v Polsku, České republice a na Slovensku. Učitelům bylo položeno 8 otázek o kvalitativních změnách ukazatelů souvisejících s výukou. Změna může mít hodnotu 0 nebo 1 na základě empirické zkušenosti učitele. Pro stanovení hodnoty indikátorů byly vypočteny aritmetické součty kladných hodnocení ve vztahu ke všem hodnocením (N=10). Shromážděný empirický materiál ukazuje na naprosto pozitivní vliv testovaných nástrojů na kvalitu vyučovacího procesu. Odhaduje se, že v 80 % případů byla pozornost studentů prodloužena. 90 % odpovědí ukazuje na zvýšení zájmu o předmět a úkoly hodiny a také na zvýšení

aktivity a zapojení žáků, 100 % názorů učitelů ukazuje na zvýšení atraktivity hodin; 90 % učitelů uvedlo, že si žáci rozvinuli dovednosti v používání moderních informačních a komunikačních technologií; 70 % respondentů poukázalo na zlepšení samostatnosti žáků a 60 % na zvýšení efektivity výuky. 80 % kladných odpovědí se týkalo aktivizace neslyšící mládeže.

Graf 33. Názory učitelů na hodnocení změn vybraných ukazatelů vyučovacího procesu (N=10)

Zdroj: vlastní výzkum.

Shrnutí a doporučení

Provedený výzkum byl příležitostí seznámit se s doporučeními učitelů testujících didaktické materiály vyvinuté v rámci projektu. Učitelé byli motivováni k tomu, aby svá pozorování sdíleli v dotazníku a po každé hodině ve vyplněném pozorovacím dotazníku. To umožnilo identifikovat implementační potíže, naznačit výhody testované metody a formulovat doporučení pro vedení výuky na základě připravených materiálů a námětů pro projektový tým k zavedení změn a úprav v testovacích verzích výukových materiálů. Předložený empirický materiál umožňuje dospět k závěru, že metoda debat je účinným výchovným nástrojem, který lze za určitých předpokladů implementovat do výuky mládeže se sluchovým postižením a neslyšících.

Učitelé, kteří metodu testovali, poukázali na diferenciaci tříd z hlediska speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Výsledkem bylo, že pro některé účastníky lekce byla debatní metoda vynikajícím nástrojem k rozvoji jejich potenciálu a jiným, méně početným, způsobovala potíže omezující jejich roli na pozorovatele. Dotazovaní učitelé poukázali na to, že problém se týká především žáků s kombinovaným postižením, zejména sluchovým a mentálním postižením. I v tomto případě však učitelé poukazovali na pozitivní efekty i pasivní účasti v debatě, která byla v tomto případě zpestřením klasických hodin. Aby se však do debatního procesu zapojili všichni studenti, někteří učitelé navrhovali zjednodušit témata debat nebo rozšířit jejich záběr na jiná témata vycházející z každodenních problémů studentů. Bylo také navrženo, že za účelem správného využití materiálů vyvinutých v projektu by učitelé mohli vytvořit specifický glosář pojmů vysvětlujících různé aspekty tématu debaty. V některých situacích učitelé viděli potřebu provést úvodní hodinu, která by uvedla téma debaty. Součástí návrhu byl i postulát rozšířit úložiště filmů a multimédií, aby studenti před debatou lépe pochopili jeho hlavní problém.

Novinkou debaty jako formy interakce studentů během hodiny byla i určitá implantační obtížnost. Učitelé upozornili, že před zahájením práce s metodou debaty se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba důkladně vysvětlit průběh a pravidla debatování. Padl také návrh používat pouze ty nejjednodušší formy debaty. Jiný učitel navrhl vytvořit jedno-velikostní instruktážní video pro mladé lidi, které by vysvětlilo, o čem debata je, jak probíhá a jak by se během ní měli studenti chovat.

Pro některé studenty bylo problémem i velké množství návodných otázek připravených v rámci projektu. Doporučuje se proto předkládat je studentům v omezeném počtu. O jejich výběru z připraveného seznamu by se měl rozhodnout učitel před lekcí. Učitelé také poukázali na to, že některá témata byla pro neslyšící mládež zajímavá a intuitivní, jiným ne všichni plně rozuměli. Respondenti proto navrhovali připravit materiál, který by byl zpestřený z hlediska pokročilosti a obsahu debat. Podle jejich názoru nebyla všechna témata vhodná pro třídy, kde mladí lidé měli menší potenciál a omezené zdroje znalostí.

Důležitým bodem byla také navrhovaná flexibilita, pokud jde o načasování rozprav. Někteří učitelé si všimli, že tato doba by měla být přizpůsobena tempu práce skupiny. Některé třídy si vyžádaly na přípravu a vedení debaty více času, než bylo na hodině dovoleno, a přerušovat debatu a vracet se k ní při nejbližší příležitosti nebylo příliš efektivní. Proto byl návrh učitelů implementovat metodu ve dvou po sobě jdoucích hodinách. První z nich navrhoval seznámit studenty s filmem a připravit mladé lidi na debatu. Ve druhém proběhne hlavní rozprava a její diskuse.

Vzhledem k malému počtu tříd, ve kterých byly hodiny vedeny debatní metodou, bylo navrženo spojit hodiny s jinou skupinou, aby debata měla lepší dynamiku a zapojilo se do ní více studentů. Podobným postulátem bylo, že by se mezi školami měly vést debaty, nejlépe formou výletů, aby se studenti navzájem poznali a vyměnili si zkušenosti a postřehy.